

Wəhiy

¹ Bu kitab Əysa Məsihning wəhiysi, yəni Huda Uningoşa Əz qul-hizmətkarlıroşa yekın kəlgüsıdə yüz berıxi muqərrər boloşan ıxlarnı kərsıtıxi üqün tapxuroşan wəhiyduır. Məsih bunı Əz pərixtısinı əwətip quli Yuhannaoşa alamətlər bilən ayan kildi. □

² Yuhanna bolsa Hudaning səz-kalami həmdə Əysa Məsih toqrisidiki guwahlıkqa kərgənlirining həmmisigə guwahlık bərdi.

³ Bu bexarətnı oqup bərgüqi wə uning səzlırını anglap, uningda yeziloşanlaroşa itaət qıloşuqi bəhtlıktur! Qünki wəhiyning waqti yekındur. □ ■

Rosul Yuhannaning «Kıqik Asiya»diki yəttə jamaətkə yollıoşan salamlıri wə hətlıri

⁴ Mənki Yuhannadin Asiya əlkisidiki yəttə jamaətkə salam! Həzir bar boloshan, ətkəndımu

---

□ **1:1 «Bu kitab Əysa Məsihning wəhiysi»** — «Əysa Məsihning wəhiysi» həm Əysa Məsih toqrisidə həm Uningdin kəlgən wəhiyduır. **«Huda Uningoşa Əz qul-hizmətkarlıroşa yekın kəlgüsıdə yüz berıxi muqərrər boloshan ıxlarnı kərsıtıxi üqün tapxuroşan wəhiyduır»** — Hudaning «qul-hizmətkarlıri» İnjılda Hudaning «kulluk»ıdə boloshanlar, yəni məjburiy həlda əməs, bəlki muhəbbətning türtkisidə qın kənglıdin xundəq tallıwaloshanlarnı kərsıtıdu, əlwəttə. □ **1:3 «wəhiyning waqti yekındur»** — «wəhiyning waqti» degən, bu ıxlarning əməlgə axıdıoşan waqti. ■ **1:3 Wəh. 22:7,10.**

boloqan həm kəlgüsidə Kəlgüqidin, Uning təhtining aldidiki yəttə Rohtin□ ■

⁵ wə sadıq Guwahçı, ölümdin tunji Tirilgüqi, jahandiki padixahlarning Həkümrani boloqan Əysa Məsihtin silərgə mehir-xəpkət wə hatirjəmlilik boləqay.

Əmdi bizni səyğüqi, yəni Öz qeni bilən bizni gunahlırimizdin yuqan□ ■

⁶ wə bizni bir padixahlıqqa uyuxturup, Öz Atisi Hudaqə kahinlar kıləqanqə barlıq xan-xərəp wə küq-küdrət əbədil'əbədgıqə boləqay, amin! □ ■

⁷ Mana, U bulutlar bilən kelidu, xundaqla hər bir kəz, hətta Uni sanjioqlarmu Uni kəridu. Yər yüzidiki pütkül kəbilə-həlk U səwəblik aq-zar

---

□ **1:4 «Uning təhtining aldidiki yəttə Rohtin... (mehir-xəpkət wə hatirjəmlilik boləqay)»** — «yəttə» degən sanning kamalətkə yətkən, mukəmməl degən mənisi bolup, bəzi alimlar bu «yəttə Roh» Hudaning Mukəddəs Rohining yəttə tərıpini kərsitidu, dəp qaraydu (5:6ni wə «Yəx.» 11:2ni kəring). Baxqılar ularni yəttə pərixitini kərsitidu, dəp qaraydu. Bəzilər: «yəttə tərəplik Roh» yaki «yəttə tərəplimilik Roh» dəp tərjimə kılıdu. ■ **1:4** Mis. 3:14; Wəh. 1:8; 4:8; 11:17; 16:5.

□ **1:5 «ölümdin tunji Tirilgüqi»** — grek tilida muxu yərdiki «tunji» adətə «birinqi bolup tuquloqan»ni kərsitidu. Səzning toluq mənisi toqruluk «Kol.» 1:16-17 wə 18-ayəttiki izahətlarni kəring. **«Öz qeni bilən bizni gunahlırimizdin yuqan»** — yaki «Öz qeni bilən bizni gunahlırimizdin azad kıləqan». ■ **1:5** Yəx. 55:4; Ros. 20:28; 1Kor. 15:20; Kol. 1:18; İbr. 9:12,14; 1Pet. 1:19; 1Yuhə. 1:7; Wəh. 3:14; 5:9. □ **1:6 «munasiwətlik ayət(lər)»** — «Mis.» 19:6. ■ **1:6** Rim. 12:1; 1Pet. 2:5, 9; Wəh. 5:10.

kötüridu. Xundak bolidu, amin! □ ■

⁸ Mən «Alfa» wə «Omega», Mukəddimə wə Hatimə Özümdurmən, hazır bar boləjan, burunmu bar boləjan həm kəlgüsidimu bar Boləquqidurmən, xundakla Həmmigə Qadirdurmən, dəydu Pərwərdigar Huda. □ ■

Tirilgən Məsihning Yuhannaşa kərünüxi

⁹ Siləring kərindixinglar həm silər bilən birgə Əysada boləjan azab-oqubət, padixahlik wə səwr-takəttin ortak nesipdixinglar boləjan mənki Yuhanna Hudaning səz-kalami wə Əysaning guwahliki wəjidin Patmos degən aralda *məhbüs* bolup turup qaloqandim. □

□ **1:7 «həтта Uni sanjoqanlarmu Uni kəridu»** — yaki «yəni Uni sanjoqanlarmu Uni kəridu». «**munasiwətlik ayətlər**» — «Dan.» 7:13, «Zək.» 12:10 ■ **1:7** Dan. 7:13; Zək. 12:10; Mat. 24:30; 25:31; Yh. 19:37; Ros. 1:11; 1Tes. 1:10; 2Tes. 1:10; Yəh. 14.

□ **1:8 «Mən «Alfa» wə «Omega»...durmən»** — grek tilida «alfa» birinçi hərп, «omega» ahirki hərptur. Demək, Huda bax wə ahirdur. Bəzi kona kəqürülmilərdə «Mukəddimə wə Hatimə Özümdurmən» degən səzlər tepilmaydu. ■ **1:8** Yəx. 41:4; 44:6; Wəh. 21:6; 22:13. □ **1:9 «Əysada boləjan azab-oqubət, padixahlik wə səwr-takəttin ortak nesipdixinglar»** —

demək, Əysa Məsihdə boləjanlar qokum həm Uning nami wəjidin azab-oqubət tartidu, xundakla Uning səwr-takətidin küq elixi kerək bolidu, həm Uningda boləjan padixahliktin bəhrimən bolidu. «**Əysaning guwahliki wəjidin**» — demək «Əysa toqrisidiki guwahlik»; baxqa hil mənisi «Əysa (Əzi) bərgən guwahlik». «**Patmos degən aralda məhbüs bolup turup qaloqandim**» — Patmos rimliklarning dəhxtəlik «əmgək lagiri» boləjan türmə idi. Yuhanna məzkur kitabni yeziwatqanda Patmos arilidin azad qilinoqan boluxi mumkin.

10 «Rəbning küni»də mən Rohning ilkiyə elinixim bilən, kəynimdin kanay awazidək küqlük bir awazni anglidim. □ ■

11 Bu awaz: «Kəridioqanliringni kitab kılıp yaz wə uni yəttə jamaətkə, yəni Əfəsus, Smirna, Pərgamum, Tiyatira, Sardis, Filadelfiyə wə Laodikiyadiki jamaətlərgə əwət» dedi. □

12 Manga səz kılqan awazning kimning ikənlikini kəruş üqün kəynimgə buruldum. Buruloqimda, kəzümə yəttə altun qıraoqdan

---

□ **1:10 ««Rəbning küni»də mən Rohning ilkiyə elinixim bilən...»** — «Rəbning küni» yaki «rəblik kün». Alimlar bu toqruluk üq pikirdə bolidu: — (1) Rəbning küni yəxənbə küni (Rəb əlümdin tirilgən kün)ni kərsitidu; (2) Təwratta kəp tiloqə elinoqan, kiyamət künini əz iqiyə aloqan ahirki zamanlardiki ahirki dəhətlik azab-oqubətlik künləni, yəni «Pərwərdigarning küni»ni kərsitidu, muxu kəzqarax boyiqə bolqanda Yuhanna Rohta kətürölüp kəlgüsidiki zamanlaroqə yətkilip «Pərwərdigarning küni»ni kəridu; (3) xu waqitlarda hər yilning bir künidə Rim imperatori (xu waqitda Domitiyan idi) barlıq puqralirini əzigə səjdə kıldurup: «Kəysər rəbtur!» dəp etirap kılıp, huxbuy selixkə məjbur kılatti. Xunga xu küni «Rəbning küni» dəp ataloqan. Bizningqə «Rəbning küni» dəl xu künni kərsitidu; lekin kinayilik həm həjwiylilik ix xuki, Rəb dəl xu künidə (2-kəzqaraxtikidək) Əzining, yəni «Pərwərdigarning küni»ni ayan kılıxni layik kərdi. **«Mən Rohning ilkiyə elinixim bilən...»** — «Roh» Hudaning Rohi, Muqəddəs Rohni kərsitidu. ■ **1:10** Wəh. 4:2. □ **1:11 «Smirna»** — hazırki Türkiyədiki «İzmir». **«kəridioqanliringni kitab kılıp yaz wə uni yəttə jamaətkə, yəni Əfəsus, Smirna, Pərgamum, Tiyatira, Sardis, Filadelfiyə wə Laodikiyadiki jamaətlərgə əwət»** — bu yəttə xəhərning həmmisi bir dügiləktə bir-birigə yandax jaylaxqanidi. Rosul Yuhanna yaxanoqanda Əfəsus xəhridə makanlaxqanidi. «Koxumə səz» wə hərətini kəruş.

□

13 wə ularning otturisida uqisioğa putlirioğqə qüxüp turidioğan ton kiygən, kəksigə altun kəmər baqlioğan Insan'ooqlioğa ohxaydioğan biri kəründi. □ ■

14 Uning bax-qeqi aq yungdək, hətta kardək ap'ak idi wə kəzliri goya yalkunlap turoğan ottək idi. ■

15 Putliri humdanda tawlinip parkirioğan tuqqa ohxaytti, awazi xarkirap ekiwatқан nuroqun sularning awazidək idi. ■

16 U ong qolida yəttə yultuz tutқан bolup, aqzidin ikki bisliq ötkür qiliq qikip turatti. Qirayi huddi kuyaxning toluk küqidə parliqandək yarkin idi. □ ■

17 Uni kərginimdə, ayioğqə əlüktək yikildim. U ong qolini üstümgə təgküzüp mundak dedi: — Korkma, Awwalkisi wə Ahirkisi ■

18 həmdə hayat Boluquqi Əzumdurmən. Mən əlgənidim, əmma mana, Mən əbədil'əbədgiqə hayatturmən, əlüm wə təhtisaraning aqquqliri qolumdidur! ■

19 Xuning üqün, kərgən ixlarni, hazır boluwatқан ixlarni wə bulardin keyin bolidioğan ixlarni yezip qaldur.

□ **1:12 «munasiwətlik ayətlər»** — «Mis.» 25:31-40. □ **1:13 «kəksigə altun kəmər baqlioğan Insan'ooqli»** — yaki «kəksigə altun kəmər baqlioğan insanning bir ooqli». «Dan.» 7:13ni wə izahatini kəring. ■ **1:13** Əz. 1:26; Dan. 7:13; Wəh. 14:14. ■ **1:14** Dan. 7:9; Wəh. 19:12. ■ **1:15** Wəh. 14:2.

□ **1:16 «munasiwətlik ayət»** — «Dan.» 7:13. ■ **1:16** Yəx. 49:2; Əf. 6:17; İbr. 4:12; Wəh. 2:16; 19:15. ■ **1:17** Yəx. 41:4; 44:6; 48:12. ■ **1:18** Ayup 12:14; Yəx. 22:22; Rim. 6:9; Wəh. 3:7; 20:1.

²⁰ Sən ong kolumda kərgən yəttə yultuzning wə yəttə altun qıraoqdanning siri mana mundak — yəttə yultuz yəttə jamaətning əlqiliri wə yəttə qıraoqdan bolsa yəttə jamaəttur.□

2

Əfəsustiki jamaətkə yeziloqan hət

¹ — Əfəsustiki jamaətning əlqisigə mundak yazoqin:

«Ong qolida yəttə yultuzni tutup, yəttə altun qıraoqdanning otturisida Mangoquqi mundak dəydu:

² — Sening əjir-əməlliringni, tartqan japaliringni həm səwr-takitingni, rəzil adəmlərnin qilmixliriqə qıdap turalmaydioqanliqingni, xundakla rosul bolmisimu əzlrini rosul dəp atiwaloqanlarni sinap, ularning yaloqanqi boləqanliqini tonuoqanliqingnimu bilimən.□

□ **1:20 «yəttə yultuz yəttə jamaətning əlqiliri wə yəttə qıraoqdan bolsa yəttə jamaəttur»** — «əlqiliri» baxqa hil təjimişi: «pərixtiliri». Grek tilida həm ibraniy tilida «pərixte» wə «əlqi» bir səz bilən ipadilidü (pərixtilər Hudaning əlqiliri boləq). Bizningqə muxu yərdə jamaətlər əwətkən əlqilərnı kərsətsə kerək, qünki pərixtilərgə hət yezix həjətsiz idi. Yəttə əlqi Patmos ariliqə berip Yuhənnadin həl soraxqa kəlgən boluxı mumkin. □ **2:2 «Sening əjir-əməlliringni, tartqan japaliringni həm səwr-takitingni, rəzil adəmlərnin qilmixliriqə qıdap turalmaydioqanliqingni... bilimən»** — bu toluk səz əlqigə eytiləqini bilən xübhisizki, pütkül jamaətkə (bir adəm süpitidə) eytilidü.

³ Xundak, sening səwr-takət kıliwatқанlıqingni, Mening namim wəjidin japa-muxəkkətkə bərdaxlık bərgənliqingni əmma erin-migənliqingni bilimən.

⁴ Lekin sanga xu bir etirazim barki, sən özüngdiki dəsləpki mehır-muhəbbəttin waz kəqting.

⁵ Xunga qaysi hələttin yikilip qüxkənliqingni esinggə elip towa kıləqin, awwalki əməllərnı qayta kıləqin. Bolmisa yeningə qə kelimən wə towa kılmisang qıraoqdeningni jayidin yətkiwetimən.□

⁶ Birak, sening xu artuqılıqing barki, Mən Özüm nəprətlidioqan Nikolas tərəpdarlırining kılmixliridin sənmu nəprətlisən.□ ■

⁷ Kılıki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun! Ojəlibə kıləquqılarnı Hudaning jənnitining otturidiki həyatlık dərihining mewiliridin yeyixkə muyəssər kılimən».■

Izmirdiki jamaətkə yeziloqan hət

□ 2:5 «... **bolmisa yeningə qə kelimən wə towa kılmisang qıraoqdeningni jayidin yətkiwetimən**» — Əfəsusta həzir jamaət bolmayla qəlmay, həttə xəhər əzi harabilik bolıdu. □ 2:6 «**Mən Özüm nəprətlidioqan Nikolas tərəpdarlırining kılmixliridin sənmu nəprətlisən**» —

«Nikolas tərəpdarlırı»ning kim ikənliki həzir enik əməs. Bəzilər ularnı «Ros.», 5:6-ayəttiki «Nikolas» isimlik jamaət hizmətkari bilən munasiwətlik dəp qaraydu; lekin bizningqə buningə qə enik ispat tepilmidi. Həqbolmioqanda ular etiqadqılarnı jinsiy buzukluqqa azdurmaqı bolənanidi (14-15-ayətni kərüng).

■ 2:6 Wəh. 2:15 ■ 2:7 Yar. 2:9; Wəh. 22:2.

8 — Izmirdiki jamaətning əlqisigə mundak yazoqin: —

«Awwalkisi wə Ahirkisi, əlgən wə Tirilgüqi mundak dəydu: □ ■

9 — Sening azab-okubətliringni wə namratliqingni bilimən (lekin sən bay!), Yəhüdiy əməs turup əzlrini Yəhüdiy dəwaloqan, Xəytanning bir sinagogi boləqanlarning təhmətlirinimu bilimən. □

10 Aldingda qekidioqan azab-okubətlərdin qorkma. Mana, İblis aranglardin bəziliringlarni sinilixinglar üqün yekında zindanoqa taxlitidu. Silər on kün kiynilisilər. Taki əlgüqə sadik boləqin, Mən sanga həyatlik tajini kiydürimən.

11 Kuliqi barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun! Oqəlibə kiləuqilar ikkinqi əlümning ziyinioqa hərgiz uqrimaydu!».■

Pərgamumdiki jamaətkə yeziloqan hət

12 — Pərgamumdiki jamaətning əlqisigə mundak yazoqin: —

«Ikki bislik ötkür kiliqi bar Boləuqi mundak dəydu:■

□ **2:8** «Izmir» — kona ismi «Smirna». ■ **2:8** Yəx. 41:4; 44:6; Wəh. 1:17. □ **2:9** «... **Yəhüdiy əməs turup əzlrini Yəhüdiy dəwaloqan, Xəytanning bir sinagogi boləqanlarning təhmətlirinimu bilimən**» —

imperator Domitiyan həküm sürgən bəzi waqitlarda birsi özining Yəhüdiy ikənlikini ispatliyalasa, ziyankəxlikkə uqrimaslikı kerək degən bir qanun küqkə igə idi; xübhisizki, bəzi «etikadqilar» wə baxqilar bu qanundin qalaymıqan paydilinip ziyankəxliktin qeqip, xundaqla baxqilaroqimu ziyən yətküzgənidi. ■ **2:11** Mat. 13:9. ■ **2:12** Wəh. 1:16; 2:16.

13 — Mən sən olturoqan yərnı, yəni Xəytanning təhti bolıqan jaynı bilimən. Xundaktımu, sən Mening namimni qıng tutup, hətta sadıq guwahqim Antipas makanıngda, yəni Xəytan turoqan jayda kətl kılınqan künlərdımu, Manga kılqan etıqadingdin tenıp kətmiding.

14 Lekin sanga xu birnəqqə etirazım barkı, aranglarda Balaamning təlimigə əgəxkənlərdin bəzilər bolmaqta — Balaam bolsa Balakka Israillarnı butqa atıp kurbanlıq kılınqan gəxni yeyix wə jinsiy buzukluk kılıxka azduruxni əgətkənidi. □ ■

15 Xuningqa ohxax, silərnıng aranglarda Nikolas tərəpdarlırınının təlimini tutqanlarmu bar. ■

16 Xuning üqün, towa kıl! Undak kılmisang, yeningqa tez arıda berıp, aqzımdiki kılıqım bilən xularqa hujum kılımən. ■

17 Kulıki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglısun! Qələibə kılquqılar bolsa yoxurup qoyqan mannadin berimən wə hər birigə birdin aq tax berimən. Tax üstidə yengi bir isim pütüklük bolidu, xu isimni uni qobul kılqan kixidin baxqa heqkim bilməydu». □ ■

□ **2:14 «munasiwətlık ayətlər»** — «Qəl.» 22-24-bab, 31:16.

■ **2:14** Qəl. 22:23; 24:14; 25:1; 31:16. ■ **2:15** Wəh. 2:6 ■ **2:16** Yəx. 49:2; Əf. 6:17; İbr. 4:12; Wəh. 1:16. □ **2:17 «qələibə kılquqılar bolsa yoxurup qoyqan mannadin berimən wə hər birigə birdin aq tax berimən»** — «manna» — Israillər qəl-bayawanda yürğən waqtıda Huda ularqa asmandın qüxürgən kündülük uzukluk idi («Mis.» 16:32-36-ayətlərgə wə «Yuh.» 6:48-58-ayətlərgə qaralsun).

■ **2:17** Mis. 16:4-36.

Tiyatiradiki jamaətkə yeziloqan hət

18 — Tiyatiradiki jamaətniŋ əlqisigə mundak yazoqin: —

«Kəzliri yalkunlioqan otka wə putliri parkirak tuqka ohxaydioqan Hudaning Oqlı mundak dəydu:■

19 — Sening əməlliringni, mehır-muhəbbitingni, etikadingni, əjir-hizmitingni wə səwr-takitingni, xundakla həzirki əməlliringning awwalkidin exip qüxüwatқанliқinimu bilimən.

20 Lekin, sanga xu bir etirazim barki, özini pəyoqəmbər dəp atıwaloqan axu hotun Yizəbəlgə yol koyuwatisən. U hotun kul-hizmətkarlırimoqa təlim berip, ularni jinsiy buzukluk kilixka wə butka atap nəzir kilinoqan gəxni yeyixkə azdurmakta. □ ■

21 Mən uningoqa towa kilodək waqit bərgənidim, lekin u öz buzukluğuqa towa kilixni halımaydu.

22 Əmdi mana, Mən uni *eoqır kesəl* orniqa taxlap yatquzimən wə uning bilən zina qilolanlar qilmixliriqa towa qilmisa, ularnimu eoqır az-abka qəmdürimən. □

23 Uning pərzəntlirinimu əjəllik kesəl bilən urimən. Xu qaşda, barlıq jamaətlər niyətnixanlarni wə kəlblərnı kəzıtıp təkxürgüqining Özüm ikənlikimni, xundakla Mening hərbinglaroqa qilolan əməliyitinglaroqa yarixa

■ 2:18 Wəh. 1:14,15. □ 2:20 «munasiwətlik ayətlər» — «1Pad.» 16-, 18-19-, 21-bab. ■ 2:20 1Pad. 16:31; 2Pad. 9:7. □ 2:22 «mana, Mən uni eoqır kesəl orniqa taxlap yatquzimən» — grek tilida: «mana, Mən uni kariwatka taxlaymən».

yanduridioʻanlikimni bilidu. □ ■

²⁴⁻²⁵ Lekin, Tiya tiradiki qaloʻanlaroʻa, yəni bu təlimni qobul qilmiʻoʻanlar (ularning pikri boy-iqə, Xəytanning atalmix «qongqur sirliri»ni oʻgənmigənlər), yəni silərgə xuni eytimənki: Өzünqlarda bar boləanni Mən kəlgüqə qing tutunglar. Üstünqlarəa buningdin baxka yükni artmaymən. ■

²⁶ Ɖəlibə qiləuqilarəa, yəni əməllirimni ahiriqə qing tutqan kixilərgə bolsa, ularəa pütkül əllərgə həkim bolux həkukini berimən.

²⁷ Mana bu Atam Manga bərgən həkukka ohxax həkuktur: —

«U ularni təmür kaltək bilən padiqidək baxkurup, sapal qaqilarni urup qaqkandək tarmar kilidu». □ ■

²⁸ Mən uningəa tang yultuzinimu ata kilimən.

²⁹ Kuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini

□ **2:23 «uning pərzəntlirinimu əjəllik kesəl bilən urimən»**

— «pərzəntliri» bolsa jismaniy yaki rohij yəhəttinmu boluxi mumkin. **«barlik jamaətlər niyət-nixanlarni wə qəlbləni kəzitip təkxürgüqining Өzüm ikənlikimni... bilidu»** — «niyət-nixanlar» — grek tilida «bərəklər» bilən ipadilinidu. **«munasiwətlik ayət»** — «Yər.» 17:10. ■ **2:23** 1Sam. 16:7; 1Tar. 28:9; 29:17; Zəb. 7:9; 62:12; Yər. 11:20; 17:10; 32:19; Mat. 16:27; Ros. 1:24; Rim. 2:6; 14:12; 2Kor. 5:10; Gal. 6:5; Wəh. 20:12.

■ **2:24-25** Wəh. 3:11. □ **2:27 «U ularni təmür kaltək bilən padiqidək baxkurup,...»** — yaki «U ularni xahənə təmür həsa bilən padiqidək baxkurup,... ». **«U ularni ... sapal qaqilarni urup qaqkandək tarmar kilidu»** — bu ayət «Zəb.» 2:9-ayəttin elinoʻan bolup, bu yərdiki «ular» Huda bilən qarxilaxqan «yat əllər»ni kərsitidu. **«munasiwətlik ayətlər»** — «Zəb.» 2:8-9, «Wəh.» 12:5, 19:15. ■ **2:27** Zəb. 2:8-9.

anglisun!»

3

Sardistiki jamaətkə yeziloqan hət

¹ — Sardistiki jamaətning əlqisigə mundak yazoqin: —

«Hudaning yəttə Rohi wə yəttə yultuzining Igisi Boloquqi mundak dəydu:

— Sening əməlliringni wə xundakla «hayat» degən nam-abruyungning barlıqini, lekin əməliyəttə əlük ikənlikingni bilimən.■

² Xunga, oyoqan, seningdə bar boloqan, əmma ələy dəp qaloqan *hislətliringni* küqəyt; çünki Hudayim aldida əməlliringning tügəl əməslikini bildim.

³ Uning üqün *səz-kalamni* qandak qobul kilip angliqiningni yadingoqa kəltürüp, uni qing tutup towa qiləqin. Ləkin oyoqanmisang Mən ooqidək üstüngkə kelimən wə sən qaysi saəttə üstünggə kelidioqinimni hərgiz bilməysən.□ ■

■ **3:1** Wəh. 1:14, 16.

□ **3:3** «**Ləkin oyoqanmisang Mən ooqidək üstüngkə kelimən wə sən qaysi saəttə üstünggə kelidioqinimni hərgiz bilməysən**» — «ooqidək kelimən...»:

bir qətim Sardis xəhəri düxməning hujumi astida turuwatkanda «səpil-istihkamimiz heq bəsülməs» dəp hatirjəmliktə uhlawatqanda düxmən «ooqidək» kirip uni ixoqal qiləqan. ■ **3:3** Mat. 24:43; 1Tes. 5:2; 2Pet. 3:10; Wəh. 3:19; 16:15.

⁴ Lekin Sardista öz kiyimlirigə daol tægküzmiğən birnəqqə xəhs bar. Ular aq kiyim kiyip Mən bilən billə mangidu, qünki ular buningoqa layıktur. □

⁵ Ojəlibə kילוquqilar mana xundak aq kiyimlərni kiyidu. Mən ularning namini hayatlik dəptiridin hərgiz eqürməymən, bəlki ularning namini Atam Hudaning wə Uning pərixtilirining aldida oquq etirap qilimən. ■

⁶ Quliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!»

Filadelfiyədiki jamaətkə yeziloğan hət

⁷ — Filadelfiyədiki jamaətning əlqisigə mundak yazoqin: —

«Mukəddəs wə Həkiqiy Boloquqi, xundakla Dawutning aqquqioqa igə Boloquqi, aqşam heqkim yapalmaydu, yapsam heqkim aqalmaydu degüqi munu ixlarni dəydu: □ ■

⁸ — Sening əməlliringni bilimən. Sening bir'az küqüng boloaq səz-kalamimoqa itaət qiləning wə namimdin tenip kətmigining üqün, ald- ingda heqkim yapalmaydioğan bir ixikni eqip

---

□ **3:4 «Lekin Sardista öz kiyimlirigə daol tægküzmiğən birnəqqə xəhs bar»** — «kiyimlirigə daol tægküzmiğən» degən ibarə keqmə mənida, əhlakni kərsitidu. «...**birnəqqə xəhs bar**» — grek tilida «... birnəqqə namlar bar». ■ **3:5** Mis. 32:32; Zəb. 69:28; Mat. 10:32; Luqa 12:8; Fil. 4:3; Wəh. 20:12; 21:27.

□ **3:7 «...xundakla Dawutning aqquqioqa igə boloquqi»** — Əysa Məsih jismaniy jəhəttə Dawut padixahning əwladi bolup, u Hudaning padixahlığıqa kirix dərwezisining aqquqidur. «Yəx.» 22:20-25ni kərüng. ■ **3:7** Ayup 12:14; Yəx. 22:22; Wəh. 1:18; 3:14.

qoydum. □

⁹ Mana, Xəytanning sinagogidikilərdin, Yəhüdiy əməs turup əzlrini Yəhüdiy dəp atıwaloğan yaloğanqılarnı bolsa xundaq aqıwətkə qaldurimənki, ularnı kelip sening ayıoıngıoğa bax urıdıoğan wə Mening seni səygənlikimni bilıdıoğan kılıməñ. □ ■

¹⁰ Sən Mening səwr-taqət yolumdiki sız-kalamimni saqlap əməl kılıxing üqün bu dunyadiki insanlarnı sinaxqa pütkül yər yüzıgə qüxıdıoğan wabalıq sinaxning waqıt-saiti kəlgəndə seni unıngdın saqlap qoođap qalıməñ. □

¹¹ Mən pat arıda kelimən. Tajıngnı həqkimning tartıwalmaslıkı üqün, əzüngdə bar bolıoğanı

□ **3:8 «sening bir'az küqüng bolıoıaq...»** — baxqa bırıhıl tərjımsı: «küqüng ajız bolsımu,...». □ **3:9 «Xəytanning sinagogıdikılərdın, Yəhüdiy əməs turup əzlrını Yəhüdiy dəp atıwaloğan yaloğanqılarnı...»** — 2:9diki ızahatnı kərüng. ■ **3:9** Wəh. 2:9; Pənd. 14:19 □ **3:10 «Mening səwr-taqıtımdiki sız-kalamnı saqlap əməl kılıxing üqün...»** — «Mening səwr-taqət yolumdiki sız-kalamım» yakı (1) hux həwərnıng əzını (qünki unı qıng tutup saqlax üqün hərhalda kəp səwr-taqət kərək); yakı (2) Məsihning alaııdə səwr-taqətlik bolux əmrlırını; yakı (3) Hudanınıng pütkül sız-kalamını kərsıtıdu (unımu qıng tutuxqa ajayız səwr-taqət bolux kərək). Bızningqə bu sız yukırıkı üq jəhətnıng həmmısını əz ızıgə alıdu. Məsihning əzınıng səwr-taqıtı bızgə bolmısa, bız «səwr-taqıtımdiki sız-kalamnı»nı həq tutalmaymız, əlwəttə. **«pütkül yər yüzıgə qüxürılıdıoğan sinax waqıt-saitı»** — yakı (1) imperator Trajan yürgüzgən zıyankəxlərnı, yakı (2) tarıhtıki bızgə hazır namələum baxqa bırı məzgilni, yakı (3) kəlgüsıdiki «dəhxətlik azab-oqubət»nı kərsıtıdu (məsilən «Mat.» 24:9-22). **«munasıwətlik ayətlər»** — «Yəx.» 26:20-21.

qing tutqin. ■

¹² Oʻlibə kילוquqini bolsa, Hudayimning ibadəthanisioqa tüwrük kılımənki, u u yərdin əsla qikmaydu. Mən uning üstigə Hudayimning namini, Hudayimning xəhiringning namini, yəni ərxтин — Hudaning yenidin qüxidioqan yengi Yerusalemning namini wə Mening yengi namimni yazimən. ■

¹³ Kūliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!»

Laodikiyadiki jamaətkə yeziloqan hət

¹⁴ — Laodikiyadiki jamaətning əlqisigə mundak yazoqin: —

«Amin Ataloquqi, yəni Sadik wə Həkiqiy Guwahqi, Hudaning kainitining kelip qikixining Səwəbqisi mundak dəydu: □ ■

¹⁵ Sening əməlliringni bilimənki, sən soqukmə əməs, kizikmu əməs. Mən sening ya soquk, ya

---

■ **3:11** Wəh. 2:25. ■ **3:12** 1Pad. 7:21; Wəh. 21:2,10; 22:4.

□ **3:14** «**Amin Ataloquqi, yəni Sadik wə Həkiqiy Guwahqi, Hudaning kainitining kelip qikixining Səwəbqisi**» — «Amin» səzining mənisi «xundak bolsun» bolup, bu yərdə Əysa Məsihning Hudaning barlik wədə wə pılanlirining «amin»i, yəni ularning əməlgə exixining kapaliti ikənliki təkitləngən. («2Kor.» 1:20). «Hudaning kainitining kelip qikixining Səwəbqisi» degənni baxka tərijimisi «Huda yaratqan kainatning idarə kילוquqisi». Bunnqoqa ohxax səz «Kol.» 1:15, 18-ayəttə tepilidu, xu ayətlərdiki izahətlarnimu kəring). ■ **3:14** Kol. 1:15; Wəh. 1:5, 6.

kizik boluxungni halayttim!□

¹⁶ Sən ya sooquk ya kizik əməs, bəlki ilman boləlanliqning üqün, seni aozimdin hə kılımən.

¹⁷ Sən bay adəmmən, dələtmən boldum, heq nərsigə həjətmən əməsmən degining bilən özüngning oqerib, biqarə, yoqsul, kor wə yalinqaq ikənlikingni bilmigəqkə,

¹⁸ bay boluxung üqün otta tawlanəlan altun, yalinqaqlik nomusluqungning yepilixi üqün kiygüzülüxüנגgə aq kiyim-keqək, kərxüנג üqün kəzliringgə sürtüxkə tutiyani məndin setiwelixingni nəsihət kılımən. □ ■

□ **3:15 «Sening əməlliringni bilimənkı, sən sooqukmu əməs, kizikmu əməs. Mən sening ya sooquk, ya kizik boluxungni halayttim!»** — Laodikiya xəhiridə yahxi su mənbi su yok idi. Ətrapidiki xəhərlərdinissik su (turuuba arkilik) yətküzülsə ilman bolup qalatti; sooquk su yətküzülsimu sooquk əməs, bəlki ilman bolup qalatti; ular əzliri bu ilman suni yahxi kərməytti. □ **3:18 «kərxüנג üqün kəzliringgə sürtüxkə tutiyani məndin setiwelixingni nəsihət kılımən»** — «kəzliringgə sürtüx tutiya» grek tilida «kəzliringni məsihləydiəlan tutiya...» yaki «kəzliringni Məsih kilidiəlan tutiya...». **«bay boluxung üqün otta tawlanəlan altun, yalinqaqlik nomusluqungning yepilixi üqün kiygüzülüxüנגgə aq kiyim-keqək, kərxüנג üqün kəzliringgə sürtüxkə tutiyani Məndin setiwelixingni nəsihət kılımən»** — Laodikiya xəhiri əslidə: (1) intayin bay. Ularning nuroqun bankiliri bar idi. Bay ikənlikining bir misali, miladiyə 17-yili qattik yər təwrəx tüpəylidin Filadəfiyə, Sardis wə Laodikiya xəhərliri intayin eoqir ziyanoqa uqrioqaqqa Rim həkūmiti ularoqa nuroqun yardəm pul əwətti. Laodikiya xəhiridikilər pulimiz bar dəp bu pulni rət qildi; (2) ularning qiraylik yungluk kiyim-keqək ixləx bilən dangki qikқан; (3) ularning ünümlük birhil kəz məlhiminingmu dangki qikқанidi.

■ **3:18** 2Kor. 5:3; Wəh. 7:13; 16:15; 19:8.

19 Mən kimni səysəm, xuning əyibini kərsitip tərbiyələymən; xuning üqün kızıqın köyüp-pixip towa kıl. ■

20 Mana, Mən hazır ixik aldidə turup, ixikni kəkiwatimən. Əgər biri awazimni anglap ixikni aqsa, uning yenioğa kirimən. Mən uning bilən, umu Mən bilən billə oizalinidu. □

21 Oələibə kılouqini bolsa, Mənmü oələibə kılip, Atamning təhtidə uning bilən birgə olturoşinimdək, unimü təhtimdə Mən bilən birgə olturuxқа muyəssər kılımən. ■

22 Kılıkī barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!» □

■ 3:19 Ayup 5:17; Pənd. 3:12; İbr. 12:5. □ 3:20 «Əgər biri awazimni anglap ixikni aqsa, uning yenioğa kirimən. Mən uning bilən, umu Mən bilən billə oizalinidu» — grek tilida «oizalinix» degən söz adəttə kəqlik tamakni kərsitidu. ■ 3:21 Mat. 19:28; 1Kor. 6:2. □ 3:22 «Kılıkī barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!» — bu yəttə jamaətning baxqabir əhmiyiti, yəni bexarətlük əhmiyiti toşruqluk «qoxumqə söz»imizni kəring.

Əysa Məsihning hetini
 tapxuruwalqan
 «Kiqik Asiya»diki
 yettə jamaət
 («Wəhiy» 2-3-bab)

«Kiqik Asiya»diki yettə jamaət

4

Ərxniki ibadət

¹ Andin mən qariwidim, mana, asmanda bir ixik eqiklik turatti. Mən tunji kətim angliqan kanay awazioqa ohxap ketidioqan awaz manga: «Bu yaqqa qik, sanga bulardin keyin yüz berixi muqərrər bolqan ixlarni kərsitəy» dedi

² wə dərhal mən Rohning ilkidə boldum; mana, ərxətə bir təht, təhttə bir zat olturatti. □

³ Təhttə olturoquqining qiyapiti yexil qaxtax wə kizil kwartska ohxaytti. Təhtning qərisini zumrəttək bir həsən-hüsən orap turatti. □

⁴ Təhtning ətrapida yənə yigirmə tət təht bar idi. Təhtlərdə aq kiyimlər bilən kiyingən, baxliriqə altun taj taqaloqan yigirmə tət aqsakal olturatti. □

⁵ Təhttin qakmaqlar qekip, türlük awazlar wə güldürmamilər anglinip turatti. Təhtning aldida yalkunlap turoqan yəttə məx'əl keyüp turatti;

□ **4:2 «dərhal mən Rohning ilkidə boldum»** — «Rohning ilkidə» grek tilda «Rohta». Demək, Muqəddəs Rohning ilkidə wə ilhami astida bolqan. □ **4:3 «munasiwətlik ayətlər»** — «Əz.» 1:26-28. □ **4:4 «təhtlərdə aq kiyimlər bilən kiyingən, baxliriqə altun taj taqaloqan yigirmə tət aqsakal olturatti»** — «aqsakallar» kimlər? Alimlarning pikri: yaki (1) ular Məsihning jamaitini bildüridu; yaki (2) Təwrat dəwridiki etikadi bilən yol baxliqənilarni kərsitidu. Biz (2)-pikirgə mayilmiz, qünki keyinki bablarda jamaət aqsakallardin ayrim kərunidu (7:9-17, 19:1-10). «Ibr.» 11-bab, bolupmu 2-ayətnimu kəring.

bular Hudaning yəttə Rohi idi. □

⁶ Təhtning aldi huddi hrustaldək parkirap turidioqan, süzük əynək dengizdək idi. Təhtning otturisida wə təhtning qərisidə, aldi wə kəyni kəzlər bilən toloqan tət həyat məhluk turatti. □ ■

⁷ Birinqi məhluk xiroqə, ikkinqi məhluk bukiqə ohxaytti. Üqinqi məhlukning yüzi adəmning qirayiqə ohxaytti. Tətingi məhluk pərwaz qiliwatqan bürkütke ohxaytti.

⁸ Tət həyat məhlukning hər birining altidin qaniti bar idi; ularning pütün bədinining qərisi hətta iq tər ipimu kəzlər bilən toloqanidi; ular keqə-kündüz tohtimay: —

«Mukəddəs, mukəddəs, mukəddəstur,
Bar bolqan, həzirmu bar həm kəlgüsidimu
Boloquqi,
Həmmigə Qadir Pərwədigar Huda!» — dey-
ixətti. □ ■

⁹ Həyat məhluklar təhttə olturoqan əbədil'əbəd həyat Boloquqini uluqlap, Uningqə hər mət-xəwkət wə təxəkkür izhar qiloqinida,

---

□ **4:5 «Təhtning aldidə yalkunlap turoqan yəttə məx'əl keyüp turatti; bular Hudaning yəttə rohi idi»** — bəzi alimlar bu yəttə Roh yəttə pərixtni kərsitidu, dəp qaraydu, baxqilar Hudaning Mukəddəs Rohining yəttə tər ipini kərsitidu, dəp qaraydu (6:5ni wə «Yəx.» 11:2ni kəring). **«munasiwətlik ayətlər»** — «Mis.» 19:16, «Zək.» 3:9, 4:10. □ **4:6 «munasiwətlik ayətlər»** — «Əz.» 1:4-28. ■ **4:6 Wəh.** 15:2. □ **4:8 «Tət həyat məhlukning hər birining altidin qaniti bar idi»** — «Əzakiyal»da kəringən «həyat məhluklar»ning tət qaniti bar idi. **«ularning pütün bədinining qərisi hətta iq tər ipimu kəzlər bilən toloqanidi»** — «iq tər ipimu» yaki «qanat astimu». ■ **4:8 Yəx.** 6:3; **Wəh.** 1:4, 8; 11:17; 16:5.

¹⁰ yigirmə tət aqsakal təhttə olturoquqining ayioqioqa yikilip əbədil'əbəd həyat Boluquqioqa bax koyup səjdə kılatti, tajlirini təhtning aldioqa taxlap koyup, mundaq deyixətti: —

¹¹ «Sən, i Pərwərdigarimiz wə Hudayimiz, Xan-xərəp, hərmət-xəhrət wə kudrətkə layiktursən. Qünki Əzüng həmmiini yaratting, Ularning həmmisi iradəng bilən məwjut idi wə yaritildi!»■

5

Közining oram yazmini qolioqa elixi

¹ Andin təhttə olturoquqining ong qolida iq wə tax tərripigə hət pütülgən wə yəttə məhür bilən peqətləngən bir oram yazmini kərdüm. □ ■

² Yukiri awaz bilən: «Oram yazmini eqip, peqətlərnı yexixkə kim layıktur?» dəp towlioqan qawul bir pərixtinimu kərdüm.

³ Lekin nə ərxətə nə yər yüzidə nə yər astida oram yazmini aqalaydioqan yaki iqigə qariyalaydioqan heqkim qıqmidi.■

⁴ Oram yazmini eqixka yaki iqigə qaraxka layıq birərsi tepilmioqaqka, kattik yioqliwəttim.

⁵ Andin aqsakallardin biri manga:
— Yioqlıma! Kara, Yəhuda kəbilisidin bolıqan xir — Dawutning yiltizi Boluquqi oqolibə kildi;

■ 4:11 Wəh. 5:12. □ 5:1 «munasiwətlık ayətlər» — «Zək.» 5:1-4. ■ 5:1 Əz. 2:10. ■ 5:3 Fil. 2:10; Wəh. 5:13.

xunga oram yazmini wə uning yəttə peqitini eqixka U qadir, — dedi. □ ■

⁶ Andin qarisam, təht bilən tət həyat məhlukning arilikida, aksakallar otturisida bir Qoza ərə turatti. U yengila boquzlanqandək qilatti; Uning yəttə münggüzi wə yəttə kəzi bolup, bu kəzlər Hudaning pütkül yər yüzigə əwətkən yəttə Rohi idi. ■

⁷ Qoza berip, təhttə olturoquqining ong qolidin oram yazmini aldi.

⁸ Yazmini aloqanda, tət həyat məhluk wə yigirmə tət aksakal qozining ayiqioqə yikildi; ularning hərbirining qiltari wə huxbuy bilən toloqan altun qiniliri bar idi (bu huxbuy mukəddəs bəndilərnin dualiri idi). ■

⁹ Ular yengi bir küy eytixti: —

«Oram yazmini elixka,
Wə peqətlərnin eqixka layixsən;
Qünki boquzlandin
Wə hər kəbilidin, hər tildin,
Hər milləttin, hər əldin bolqan insanlarni
Əz kening bədili bilən setiwelip, Hudaqə
mənsup kilding. ■

¹⁰ Ularni Hudayimiz üqün bir padixahlikka uyuxturup,

□ **5:5 «Dawutning yiltizi boluqi»** — yaki «Dawutning yiltizining notisi» («Yəx.» 11:1ni kəring). Lekin bizningqə bu səz Dawutning Məsihtin kelip qikqanlikini həm Məsihning Dawutning Rəbbi ikənlikini kərsitidu (22:16 wə «Mat.» 22:42-45).

■ **5:5** Yar. 49:9,10; Yəx. 11:10; Rim. 15:12; Wəh. 22:16. ■ **5:6** Zək. 3:9; 4:10; Wəh. 4:5. ■ **5:8** Zəb. 141:2; Wəh. 14:2. ■ **5:9** Ros. 20:28; Əf. 1:7; Kol. 1:14; Ibr. 9:12; 10:10; 1Pet. 1:19; 1Yuhə. 1:7; Wəh. 4:11.

Kaħinlar kilding.

Ular yər yüzidə həküm süridu».■

¹¹ Andin kərdüm wə mana, təhtning, həyat məhluklarning wə aqsakallarning ətrapida nuroqunliqan pərixtilərnin awazini anglidim. Ularning sani tümən ming-tümən ming, milyon-milyon idi. □ ■

¹² Ular yukiri awaz bilən: —

«Booquzlanqan koza kudrət, dölət, danalıq, küq-kuwwət, hərmət, xan-xərəp Wə mədhiyəgə layıqtur» deyixətti.■

¹³ Andin mən ərx, yər yüzi, yər asti wə dengizdiki hər bir məhluk wə ularning iqidə bar bolqanlarning həmmisining: —

«Təhtə Olturoquqoqa wə Koziqoqa Mədhıyə, hərmət, xan-xərəp wə hokuk-kudrət Əbədil'əbədgiqə mənəsup bolqay!» deginini anglidim.

¹⁴ Tət həyat məhluk «Amin!» dəp jawab qayturatti, aqsakallar yərgə yikilip səjdə qilatti.□

■ 5:10 Mis. 19:6; 1Pet. 2:5, 9; Wəh. 1:6. □ 5:11 «**Ularning sani tümən ming-tümən ming, milyon-milyon idi**» — əslidə «ularning sani yüz milyonliqan, «milyonliqan idi». ■ 5:11 Dan. 7:10; İbr. 12:22. ■ 5:12 Wəh. 4:11. □ 5:14 «**...Tət həyat məhluk «amin!» dəp jawab qayturatti, aqsakallar yərgə yikilip səjdə qilatti**» — bu muhım babning temisi toqruluk «koxumqə səz»imizdə azraq tohtilimiz.

6

Qozining altə peqətni eqixi

¹ Andin Qoza yəttə peqətning birini aqkanda, mən qarap turdum. Tət həyat məhluktin birining güldürməmidək awaz bilən: «Kəl!» deginini anglidim. □

² Kərdümki, mana bir aq at kəldi! Atqa mingüqining qolida bir oq-ya bar idi; uningəya bir taj berildi. U oqəlibə qiloquqi süpitidə zəpər ququx üqün jənggə atlandı. □ ■

³ Qoza ikkinqi peqətni aqkanda, ikkinqi həyat məhlukning: «Kəl!» deginini anglidim.

⁴ Yənə bir at otturiqə qikti, uning rənggi qipkizil idi. Atqa mingüqigə yər yüzidiki tinqlikni elip ketix wə insanlarni əzara qiroqinqilikqə selix həkuki berildi. Uningəya yənə qong bir kiliq berildi.

⁵ Qoza üqinqi peqətni aqkanda, üqinqi həyat məhlukning: «Kəl!» deginini anglidim. Mən kərdümki, mana bir qara at kəldi. Atqa mingüqining qolida bir taraza bar idi.

□ **6:1 «Tət həyat məhluktin birining güldürməmidək awaz bilən: «Kəl!» deginini anglidim»** — «Kəl!» degən söz bəlkim 2-8-ayətlərdə kəringən atliqlarning hərbirigə qikiriloqan buyruq bolsa kerək (3-, 5-, 7-ayətnimu kəring). Bəzi kona kəqürülmilərdə «kəl»ning ornda «kəlip kərgin!» deyilidu.

□ **6:2 «uningəya bir taj berildi»** — «taj» degən bu söz padixahningki əməs, bəlki jəng-uruxlarda yaki elixix musabikilirida oqəlibləyə berilidiloqan, birhil nəpis qəmbirəkni kərsitidu. **«Kərdümki, mana bir aq at kəldi! Atqa mingüqining qolida bir oq-ya bar idi... u oqəlibə qiloquqi süpitidə zəpər ququx üqün jənggə atlandı»** — «aq atqa mingüqi»ning salahiyiti toqruluk «qoxumqə söz»imizdə tohtilimiz. ■ **6:2** Wəh. 19:11.

6 Tət həyat məhlukning arisidin: —

«Bir tawaq buoqday bir dinarius puloqa,
Üq tawaq arpa bir dinarius puloqa setilidu.
Əmma zəytun yeoioqa wə xarabqa zərər
yətküzmigin!»

— degəndək bir awazni anglidim. □ ■

7 Koza tətinqi peqətni aqkanda, tətinqi həyat
məhlukning: «Kəl!» degən awazini anglidim.

8 Kərdümki, mana bir tatirang atni kərdüm.
Atqa mingüqining ismi «Əlüm» idi. Uning
kəynidin təhtisara əgixip keliwatatti. Ularoqa
yər yüzining təttin birigə həkümranlik kilip,
kiliq, aqarqilik, waba wə yər yüzidiki yirtkuq
həywanlar arkilik adəmnı öltürüx hokuki
berildi. □

9 Koza bəxinqi peqətni aqkanda, Hudaning
söz-kalami üqün wə izqil guwahlik
bərgənliki wəjidin öltürülgənlərnıng janlirini
qurbangahning tegidə kərdüm. ■

10 Ular qattik awaz bilən nida selixip:

— Əy həkimmutlək Igimiz, mukəddəs wə
həkikiy Boluquqi! Sən qaqanoiqə yər

□ 6:6 «**Bir tawaq buoqday**» — grek tilida «bir əlqəm buoqday». «**bir dinarius pul**» — asasen bir künlük ix həkqi idi («Mat.» 20:2). «Bir tawaq» bəlkim bir xing idi (grek tilida «qeniks»). Biraq bir tawaq buoqday aranla bir kixining künlük tamikiqoqa yetidu. Xunga «kara at» aqarqilik elip kelidu. Həlbuki, xuning bilən bir wəqıtta baylar bolsa öz rəhət-paraqitigə kerək boləqan «may wə xarab»larnı setiwalalaydu. ■ 6:6 Wəh. 9:4.

□ 6:8 «**kilip, kiliq, aqarqilik, waba wə yər yüzidiki yirtkuq həywanlar arkilik...**» — «waba» grek tilida «əlüm». ■ 6:9 Wəh. 19:10; 20:4.

yüzidə turuwatqanlarni soraq qilmay, ulardin kenimizning intikamini almaysən? — deyixətti.

11 Ularning hər birigə birdin aq ton berildi. Ularoqa, özünqlarəqa ohxax öltürülidiəqan kulburadərliringlar həm qerindaxliringlarning sani toxquqə azoqinə waqit aram elixinglar kerək, dəp eytildi.

12 Andin mən Koza altinqi peqətni aqkinida kərdümki, mana dəhxətlik bir yer təwrəx yüz bərđi, kuyax bəəyni qara yungdin tokuloqan bəzdək kapqara rənggə, tolun ay bolsa qanning rənggigə kirdi. □ ■

13 Ənjür dərihining qattik boranda silkinixidin ənjür oqoriliri yərgə təkülgəndək, asmandiki yultuzlarmu yer yüzigə təküldi.

14 Asman huddi oram yazmining türülginidək oqayib boldi, hər bir taq wə aral ornidin yətkəldi; □

15 həmdə dunyadiki padixahlar, mətiwərlər, sərdarlar, baylar, küqlüklər, qullar wə hərləning həmmisi əngkürlərgə wə taqlarning kamarliriəqa yoxurundi. □

16 Ular taqlarəqa wə qoram taxlarəqa mundak dəp jar saldi: —

«Üstimizgə qüxünglar! Bizni təhtə Olturoquqining siymasidin həm Qozining

---

□ **6:12** «**Andin mən Koza altinqi peqətni aqkinida kərdüm...**» — «yəttə peqət» toqruluk «qoxumqə səz»imizdə tohtilimiz. ■ **6:12** Yo. 2:10, 31; 3:15; Yəx. 13:10; 24:23; Am. 8:9; Mat. 24:29, Ros. 2:20 □ **6:14** «**munasiwətlik ayət**» — «Yəx.» 34:4. □ **6:15** «**sərdarlar**» — grek tilida «mingbexilar». «**munasiwətlik ayətlər**» — «Yəx.» 2:21.

oʻzapidin yoxurunglar wə saqlanglar! □ ■

¹⁷ Qünki Ularning dəhxətlik oʻzəp küni kəldi, əmdi kim put tirəp turalisun?!» ■

7

Məhürləngən 144000 kixi

¹ Uningdin keyin mən kərdümki, tət pərixətə yər yüzining tət bulungida turatti. Ular hərəkəndək xamalning qurukluk, dengiz həm dəl-dərəhlərgə urulmasliki üqün yər yüzining tət tərividin qikidiqan xamalni tizginləp turatti.

² Mən həyat Hudaning məhürini aloqan, kün qikixtin kətürüliwatқан baxқа bir pərixətini kərdüm. U qattik awaz bilən qurukluk wə dengizlarni wəyran qilix hokuki berilgən axu tət pərixetigə:

³ «Biz Hudaning kul-hizmətkarlarining pex-anisigə məhür baskuqə, qurukluk, dengiz wə dəl-dərəhlərnə wəyran qilmanglar!» dəp tow-lidi.

⁴ Mən məhürləngənlərnəning sanini anglidim — Israillarning hərқaysi kəbililiridin bir yüz kirik tət ming kixi, yəni: —■

⁵ Yəhuda kəbilisidin on ikki ming kixi,
Rubən kəbilisidin on ikki ming kixi,
Gad kəbilisidin on ikki ming kixi,

□ **6:16 «munasiwətlik ayət»** — «Hox.» 10:8. ■ **6:16** Yəx. 2:19; Hox. 10:8; Luқа 23:30; Wəh. 9:6. ■ **6:17** Yo. 2:10, 31; 3:15; Yəx. 2:12-22; 13:6-13; 24:23; Am. 8:9; Mat. 24:29; Ros. 2:20

■ **7:4** Wəh. 14:1.

⁶ Axir kəbilisidin on ikki ming kixi,
 Naftali kəbilisidin on ikki ming kixi,
 Manassəh kəbilisidin on ikki ming kixi,
⁷ Ximeon kəbilisidin on ikki ming kixi,
 Lawiy kəbilisidin on ikki ming kixi,
 Issakar kəbilisidin on ikki ming kixi,
⁸ Zəbulun kəbilisidin on ikki ming kixi,
 Yüsüp kəbilisidin on ikki ming kixi,
 Binyamin kəbilisidin on ikki ming kixi
 məhürləngənidi. □

Nijatni tapqan zor bir tup halayiq

⁹ Bu ixlardin keyin kərdümki, mana hər əl, hər kəbilə, hər milləttin boləqan, hərhil tillarda səzlixidiqan san-sanaksiz zor bir top halayiq təhtning wə Kəzining aldida turatti; ularning həmmisigə aq ton kiydürülgən bolup, qollirida horma xahliri tutqanidi.

¹⁰ Ular yukiri awaz bilən: —

«Nijat təhttə olturuquci Hudayimizozə wə Kəzozə mənsup boləqay!» dəp warkirixatti. □

¹¹ Barliq pərixtilər təhtning, aqsakallarning wə tət həyat məhlukning ətrapiqə olaxqanidi.

□ **7:8 «...Zəbulun kəbilisidin on ikki ming kixi, Yüsüp kəbilisidin on ikki ming kixi, Binyamin kəbilisidin on ikki ming kixi məhürləngənidi»** — on kəbilidin Dan kəbilisi kəm idi; Yüsüpnig kəbilisi ikki bələkkə (Yüsüpnig wə Manassəhning)gə bələndi. □ **7:10 «Nijat təhttə olturuquci Hudayimizozə wə Kəzozə mənsup boləqay!»** — «Nijat...

Kəzozə boləqay!» degən ibarə bolsa Huda wə Kəza insanlarqə ata kəloqan nijatning mewisiboləqan xan-xərəp, nam-xəhrət wə həmdusanalarning həmmisi həq nemə qaldurmay Huda wə Kəzozə qayturup kelinsun, degəndək mənidi.

Ular təhtning aldida yığılıp, Hudaqə səjdə kılip mundaq deyixətti: —

12 «Amin! Həmd-mədhiyə, xan-xərər, Danalıq wə təxəkkür, Hərmət wə küq-қudrət Hudayimizqə əbədil'əbədgiqə mənşup bolqay, amin!»

13 Əmdi aқsaқallardin biri məndin:
— Bu aқ ton kiydürülgən kixilər kim bolidu, qəyərdin kəldi? — dəp soridi.

14 — Təқsir, bu əzlrigə məlumdur, — dedim.
U mənqa:

— Bular dəhxətlik azab-oқubətni bexidin ötküzüp kəlgənlər. Ular tonlirini Qozining qenida yuyup ap'aқ kıloqan.

15 Xunqa ular Hudaning təhtning aldida turup, ibadəthanisida keqə-kündüz Uning hizmitidə bolidu; təhtə Olturuqı bolsa ularning üstigə qedirini sayiwən kılidu. □

16 Ular yənə heq aq qalmaqdu, heq ussimaydu, ularqə nə aptap, nə piziqirim issiq heq urmaqdu. ■

17 Qünki ularni təhtning otturisdiki Qoza baқidu wə hayatlıq süyi bulaqlıriqə elip baridu; wə Huda ularning hərbir kəz yexini sürtidu, — dedi. □ ■

□ **7:15 «təhtə Olturuqı bolsa ularning üstigə qedirini sayiwən kılidu»** — grek tilida «təhtə Olturuqı bolsa ularning üstigə Əz qedirini yeyip beridu». ■ **7:16** Yəx. 49:10. □ **7:17 «munasiwətlik ayətlər»** — «Yəx.» 5:5-6, 25:8. ■ **7:17** Yəx. 25:8; Zəb. 23:1; Wəh. 21:4.

8

Qozining yəttinçi peqətni eqixi

¹ Qoza yəttinçi peqətni aqkanda, ərxətə yerim saətqə jimjitlik həküm sürdi. □

² Andin Hudaning aldida turidioqan yəttə pərixtni kərdüm. Ularoqa yəttə kanay berildi.

³ Altun huxbuydan tutqan yənə bir pərixətə kelip, huxbuygahning aldida turdi. Barlıq muqəddəs bəndilərnin dualiri bilən birliktə təhtning aldidiki altun huxbuygah üstidə *Hudaqqa* atap sunuxqa uninqoqa kəp huxbuy berildi. □

⁴ Wə huxbuyning tütünliri muqəddəs bəndilərnin dualiri bilən billə pərixtnin qolidin Hudaning aldioqa kətürüldi. ■

⁵ Andin pərixətə huxbuydanni qolioqa elip, uni qurbangahdiki ot bilən toldurup, yər yüzigə atti; xuning bilən türlük awazlar, güldürmamilar anglandi, qakmaklar qeqildi wə bir yər təwrəx boldi.

⁶ Andin qollirioqa birdin kanay tutqan yəttə pərixətə kanaylirini qelixqa hazirlandi.

Yəttə kanayning qelinixi

⁷ Birinçi pərixətə kaniyini qaldi; xuning bilən möldür wə ot qan arilax pəyda bolup yər yüzigə

□ **8:1 «Qoza yəttinçi peqətni aqkanda, ərxətə yerim saətqə jimjitlik həküm sürdi»** — «yəttə peqət» toqruluk «qoxumqə sez»imizdə tohtilimiz. □ **8:3 «huxbuygah... altun huxbuygah»** — grek tilida «qurbangah... altun qurbangah». ■ **8:4** Zəb. 141:2

taxlandi, zeminning üqtin biri köydürüldi, däl-dərəhlərninġ üqtin biri köydürüldi wə pütkül yexil ot-qəplər köydürüldi.

8 İkkinġi pərixətə kaniyini qaldi; xuning bilən goyaki lawuldap köyüwatқан yoqan bir taoqdək oqayət zor *bir jisim* dengizoqa taxlandi. Dengizning üqtin biri qanoqa aylandi

9 wə dengizdiki janiwarlarning üqtin biri öldi; kemilərninġ üqtin biri wəyran boldi.

10 Üqinġi pərixətə kaniyini qaldi; xuning bilən asmandin məx'əldək yalkunlap yanqan qong bir yultuz qüxti; u dəryalarning üqtin birining wə bulaklarning suliri üstigə qüxti.

11 Yultuzning ismi «Kəkrə» idi. Sularning üqtin biri kəkridək bolup kətti, sular aqqıq bolup kətkəqkə nuroqun adəm sudin öldi.

12 Tətinġi pərixətə kaniyini qaldi; xuning bilən quyaxning üqtin biri, ayninġ üqtin biri wə yultuzlarning üqtin biri uruldi. Nətijidə, quyax, ay wə yultuzlarning yorukluġining üqtin biri qarangoqulaxti, kündüzning üqtin biridə yorukluġ yokaldi, keqining üqtin biridimu xundak boldi.

13 Yənə kərdümki, asmanninġ otturisida uqur ketiwatқан bir bürkütning qattıq awaz bilən: —

«Kanayni qelixka təmxəlgən qaloqan üq pərixətininġ kanay awazliri anglansa yər yüzidə turuwatқанlarning ġalioqa way, way, way!» deġinini anglidim.

9

¹ Bəxinqi pərixətə kaniyini qaldi; mən asmandin yərgə qüxüp kətkən bir yultuzni kərdüm. Tegi yok həmğə baridiqan kudukning aqkuqi uningə berildi.■

² U tegi yok həmning kudukini aqti. Kuduktin yooqan humdanning isidək tütün örləp qıkti. Həmning kudukining tütünidin kuyax wə kəkni qarangoquluk basti.

³ Tütüning iqidin yər yüzigə qekətkə yaqdi. Ularəqə yər yüzidiki qayanlardək qekix küqi berilgənidi.

⁴ Ularəqə yər yüzidiki ot-qəplərgə wə hərəkəndək əsümlük yaki dəl-dərəhlərgə zərər yətküzmənglar, pəkət pexanisi də Hudaning məhüri bolmiqan adəmlərgila zərər kilinglar, dəp eytildi.■

⁵ Ularəqə adəmlərnə öltürüxkə əməs, bəlki bəx ayoqıqə kiynaxkə yol qoyuldi; ular yətküzidiqan azab adəmni qayan qakqandikidək azab idi.

⁶ Xu künlərdə, insanlar ölümni izdəydu, lekin tapalmaydu; ölümni seqinidu, lekin ölüm ulardin qaqudu.■

⁷ Qekətkilərnəng kiyapiti huddi jənggə həzirlənoqan atlarəqə ohxaytti. Baxlirida bolsa altun tajkə ohxaydiqan bir nərsə bolup, qirayi adəmningkigə ohxaytti.■

⁸ Qaqliri ayallarning qeqiqəqə, qixliri xirning qixiqəqə ohxaytti.

■ **9:1** Luqa 8:31; Wəh. 17:8. ■ **9:4** Əz. 9:4; Wəh. 6:6; 7:3.

■ **9:6** Yəx. 2:19; Yər. 8:3; Hox. 10:8; Luqa 23:30; Wəh. 6:16.

■ **9:7** Mis. 10:4.

⁹ Ularning kəkrikidiki sawuti tēmür sawutlaroqa ohxaytti; kanatlırining awazi jənggə atlanoqan nuroqun at-ħarwılarıning awazıoqa ohxaytti.

¹⁰ Qayanlarıningkiğə ohxax kuyruqliri wə nəxtərliri bar idi. Adəmni bəx ay azabka salıdıoqan küq bolsa kuyruqlirida idi.

¹¹ Ularni idarə kılıdıoqan padıxaħı, yəni tegi yoq ħangning pərixıtsi bar idi. Uning ıbranıyqə ismi Awaddon; grekqə ismi Apoliyon idi.□

¹² Birinqi «way» ətüp kətti. Mana, buningdin keyin yənə ikki «way» kelidu.■

Altinqi kanayning qelinixi; «ikkinqi way»ning baxlinixi

¹³⁻¹⁴ Altinqi pərixıtə kaniyini qaldi; mən Hudaning aldidiki altun kurbangahning tət münggüzidin qıqқан bir awazni anglidim, bu awaz kanayni tutқан altinqi pərixıtıgə:

— Qong Əfrat dəryasining yenida baqlaklık tət pərixıtini boxat, dedi.

¹⁵ Dəl xu saət, xu kün, xu ay, xu yıl üqün ħazirlap qoyuloqan bu tət pərixıtə insanlarıning üqtin birini ħalak kılıx üqün baqlaktin boxitildi.

¹⁶ Bularning atlık ləxkərlər qoxunining sani ikki yüz milyon idi. Ularning sanining jakarlanoqanlıkını anglidim.□

¹⁷ Olayibanə kərünüxtə kəzümgə kərüngən at wə üstıgə mingənlər mana mundaq idi:

□ **9:11 «Uning ıbranıyqə ismi Awaddon; grekqə ismi Apoliyon idi»** — bu ikki isimning mənisi «ħalak kılıoquci».

■ **9:12** Wəħ. 8:13. □ **9:16 «bularning atlık ləxkərlər qoxunining sani ikki yüz milyon idi»** — «ikki yüz milyon» grek tilida «ikki tımən ħəssə tımən».

atlıqlarning көкриkidiki sawuti qoşdək kızıl, көк yaquttək көк wə güngürttək serik idi. Atlarning baxliri xirning bexidək idi; ularning eoizliridin ot, tütün wə güngürt qikip turatti.

□

¹⁸ Bu üq baladin, yəni atlarning aozidın qıqқан ot wə tütün wə güngürttin insanlarning üqtin biri öltürüldi.

¹⁹ Qünki atlarning küqi eoizlirida wə quyruqlirida idi; ularning quyruqlirining yılanlarğa ohxax bexi bolup, bular bilən adəmnı zəhimləndürətti.

²⁰ Qaloğan insanlar, yəni bu balayı'apətlərdin öltürülməy qaloğanlar öz kollirining əməllirigə towa qilmidi, yəni jinlarğa, көrəlməs, angliyalmas wə mangalmas altun, kümüx, tuq wə yaşaq butlarğa qoqunuxtın waz kəqmidi. ■

²¹ Ular qatillik, sehırgərlik, jinsiy buzukluk wə ooqriliklirioqımu towa qilmidi.

10

Pərixta wə kiqik oram yazma

¹ Andin keyin, ərxin qüxüwatқан yənə bir küqlük pərixtinı kördüm. U bir parqə bulut bilən yepinoğan bolup, bexining üstidə bir

---

□ **9:17 «atlıqlarning көкриkidiki sawuti qoşdək kızıl, көк yaquttək көк wə güngürttək serik idi»** — «qoşdək kızıl, көк yaquttək көк wə güngürttək serik idi» yaki «ot, көк yaqut wə güngürttin idi». ■ **9:20** Zəb. 115:4, 5, 6, 7; 135:15.

həsən-hüsən bar idi. Qirayi quyaxqa, putliri ot tüwrükkə ohxaytti;■

² qolida bir kiçik eqiklik oram yazma bar idi. U ong putini dengiz üstigə, sol putini quruqluqqa qoyup turup,

³ xirning hərkişigə ohxax qattik awaz bilən warkiridi. U warkirişanda, yəttə güldürmama öz awazlirini anglitip söz kildi.

⁴ Yəttə güldürmama söz qiləanda, degənlirini hatiriliwalməqçi bolup turattim. Birəq asmandin: —

«Yəttə güldürmaming eytkənlirini məhürləp, ularni hatirilimə» degən awazni anglidim.□ ■

⁵ Dengiz həm quruqluqning üstidə turoqan, mən kərgən u pərixtə ong qolini asmanoqa kətürüp,■

⁶ asmanlar həm ularda boləqlarning həmmisini, yər-zemin həm uningda boləqlarning həmmisini, dengiz həm uningda boləqların həmmisini Yaratquçi, yəni əbədil'əbədgiqə həyat Yaxioquçi bilən kəsəm kilip:

— Wəqit yənə kəynigə sürülməydu;■

⁷ bəlki yəttinqi pərixtə kanay qelix aldida, yəni awazi anglinix aldidiki künlərdə, Hudaning Öz qul-hizmətkərliri boləqların pəyoqəmbərlərgə hux həwirini yətküzginidək Uning siri tügəllinip, əməlgə axidu, — dedi.

⁸ Mən asmandin anglioqan awaz manga yənə səzləp:

■ **10:1** Mat. 17:2; Wəh. 1:15. □ **10:4** «**Yəttə güldürmaming eytkənlirini məhürləp, ularni hatirilimə**» — demək, bu sözləni məhpiy tut. ■ **10:4** Dan. 8:26; 12:4. ■ **10:5** Dan. 12:7. ■ **10:6** Wəh. 11:15.

— Berip, dengiz həm quruklukning üstidə turoqan pərixting qolidiki eqiklik oram yazmini aloqin, dedi.

⁹ Mən berip, pərixting kiqik oram yazmini manga berixini soridim. U manga:

— Buni elip yə! Axkaziningni zərdab qilidu, birak aqzing həsəldək tatlik bolidu, dedi. □ ■

¹⁰ Mən xuning bilən kiqik oram yazmini pərixting qolidin elip yedim; dər wə kə aqzimoqə həsəldək tatlik tetidi, lekin yegəndin keyin axkazinim zərdab boldi. □

¹¹ Xuning bilən manga:

— Sən kəp millətlər, əllər wə hər hil tillarda səzlixidioqanlar wə padixahlar toqrisidiki wəhiy-bexarətləni yənə jakarlixing lazim, deyildi.

11

Ikki guwahqi; «ikkinqi way»ning dawami

¹ Manga əlqigüq həsidək bir qomux berilip, mundak deyildi:

□ **10:9 «...Buni elip yə! Axkaziningni zərdab qilidu, birak aqzing həsəldək tatlik bolidu»** — kəqmə mənisi «sanga awwal birhil huxallik yətküzidu, lekin keyin yürikingni eqixturidu» degəndək bolidu. **«munasiwətlik ayətlər»** — «Əz.» 2:6-3:3. ■ **10:9** Əz. 3:1. □ **10:10 «Mən xuning bilən kiqik oram yazmini pərixting qolidin elip yedim...»** — «oram yazmini yeyix» bizningqə Yuħanna məzmunini yətküzüxi kerək bolidioqan, təwəndiki 11-19-bablardiki bexarətlər bilən baqlıq. «Qoxumqə səz»imizdə u toqruluk tohtilimiz.

«Baroqin, Hudaning ibadəthanisi, qurbangahı wə u yərdə ibadət kıliwatqanlarnı əlqigin. □ ■

² Ləkin ibadəthanining taxkırıki həylisini əlqiməy qoy, qünki u yər yat taipilərgə berildi, xuning bilən muqəddəs xəhər kırık ikki ay dəpsəndə kılinidu. ■

³ Mən ikki guwahqimoqa kudrət berimən, xuning bilən ular bəz kiyim kiyip, wəhiy-bexarətlərnı bir ming ikki yüz atmix kün yətküzidu» □

⁴ (bular yər-zeminning Rəbbi aldida turoqan ikki tüp zəytun dərihi wə ikki qıraoqdandır). □ ■

⁵ Birərsi ularnı zəhimləndürməkqi bolsa, eoizliridin ot pürkülüp qıkip, düxmənlirini yər tügitudu. Ular nı zəhimləndürməkqi boləqanlar mana xundəq əltürülidu.

⁶ Ular bexarət-wəhiynı yətküzgən künlərdə yamoqur yaəqdurmaslıkqa asmannı etiwetix kudritikə igə; sularnı kanoqa aylandurux wə hərhil bala-waba bilən yər-zeminni halioqan waqıtta urux kudritigimu igə. ■

⁷ Ular nıng guwahlık wəzipisi ayaəqlixixi bilən,

□ **11:1 «Baroqin, Hudaning ibadəthanisi, qurbangahı wə u yərdə ibadət kıliwatqanlarnı əlqigin»** — kızık yeri xuki, Yuhanna muqəddəs ibadəthanini wə uningda ibadət kıloquqılarnı əlqigin dəp buyruloqını bilən u bizgə bular nıng əlqəmlirini eytmaydu. Bu ixning əhmiyiti toqruluk «koxumqə sez»imizdə azrak tohtilimiz. **«munasiwətlik ayətlər»** — «Əz.» 40:3 qatarlıklar, «Zək.» 2:1-4. ■ **11:1** Əz. 40:3-49; Əz. 41; Əz. 42; Əz. 43. ■ **11:2** Wəh. 13:5. □ **11:3 «ikki guwahqim... bəz kiyim kiyip...»** — kona zamanlarda «bəz kiyim kiyix» towa kılix yaki matəm tutuxnı bildürətti. Xühşisizki, bu ix ular nıng towa kılix həqkdidiki həwərnı təkıtləx üqün bolidu. □ **11:4 «munasiwətlik ayətlər»** — «Zək.» 4:1-7. ■ **11:4** Zək. 4:3,14.

■ **11:6** Mis. 7; 8; 9; 10; 12; 1Pad. 17:1.

tegi yoq hangdin qikidioqan diwə ular bilən elixidu wə ularni yengip eltüridu. □ ■

⁸ Jəsətliri rohiy jəhəttin Sodom wə Misir dəp atilidioqan xu katta xəhərning oqol koqisida yatidu; xu yərdə ularning Rəbbimu krestləngənidi. □ ■

⁹ Hər milləttin, hər kəbilidin wə hər hil tilda səzlixidioqanlardin, hər əldin boləqan adəmlər ularning jəsətlirigə üq yerim kün tikilip qaraydu wə jəsətlərnin yərlikkə qoyuluxioqə yol qoymaydu.

¹⁰ Yər yüzidə turuwatqanlar ularning bu həlidin huxallinip, təbriklisip, bir-birigə hədiyələr əwətixidu; qünki bu ikki pəyoqəmbər yər yüzidikilərnəni qiynaytti.

¹¹ Lekin üq yerim kündin keyin, Hudadin kəlgən həyatlik nəpisi ikkiyləngə kirdi, ular ornidin put tirəp turdi; ularoqə qarawatqanlarning üstigə qong bir qorkunq qüxti. □ ■

¹² Andin ular ikkəyləngə ərxtin kəlgən: — «Bu yakqə qik!» degən yukiri bir awazni anglidi;

□ **11:7 «tegi yoq hangdin qikidioqan diwə ular bilən elixidu»** — grek tilida «tegi yoq hangdin qikidioqan diwə ular bilən uruxidu». ■ **11:7** Dan. 7:21; Wəh. 13:7,11.

□ **11:8 «rohiy jəhəttin Sodom wə Misir dəp atilidioqan xəhər»** — Sodom eoqir buzukluqqa qəmgənidi, Misir bolsa Hudaning bəndilirigə nisbətən əslidə ularni əsir qiliwaləqan «bu rəzil dunya»ning simwolidur. Xəhərning «rohiy jəhəttin» xu namlarda boluxi «Rim» yaki «Babil (Babilon)»ni kərsitixi mumkin; xəhər hərhalda ahirki zamanda bu rəzil dunyaning küq-qudritigə əng qong namayandə boluxi kerək. Bəzi alimlar xəhərni Yerusalemlə dəp qaraydu. ■ **11:8** Wəh. 7:2, 5; 18:10.

□ **11:11 «Hudadin kəlgən həyatlik nəpisi ikkiyləngə kirdi...»** — grek tilida «nəpəs» wə «roq» birlə səz bilən ipadilini. ■ **11:11** Əz. 37:5,10

xuning bilən ular düxmənlirining көz aldida bir bulut iqidə asmanğa kətürüldi. □

13 Dəl xu saət iqidə xiddətlik yər təwrəx yüz bərди, xəhərning ondin biri gumran bolup, yəttə ming kixi həlak boldi. Qaloqanliri dəkkə-dükkigə qəmüp, ərxтики Hudani uluqlaxti. □

14 İkkinqi «way» өtүp kətti; mana, üqinqi «way» kelixkə az qaldı. ■

Yəttinqi pərixting kanay qelixi; «üqinqi way»

15 Andin yəttinqi pərixтə kaniyini qaldı; ərxтə yukiri awazlar anglinip mundaq deyildi: —

«Dunyaning padixahlіki Pərwərdigarimiz Wə uning Məsiһining padixahlіki boldi, U əbədil'əbədgiqə həküm süridu».

16 Hudaning aldida öz təhtliridə olturoqan yigirmə töt aqsakal yərgə yikilip bax koyup, Hudaqə səjdə kilip mundaq deyixti: —

17 «Xükürlər eytimiz sanga,
I bar Boluquqi wə bar boluqan Həmmigə Qadir
Pərwərdigar Huda,
Qünki uluq kudritingni qolunguqə elip,
Həkümüngni yürgüzüxkə baxliding. ■

18 Əllər oqəzəpləngənidi,
Əmdi Sening oqəziping yetip kəldi!

□ 11:12 «ular ikkəyləngə ərxтин kəlgən: — «Bu yaqqa qıq!» degən yukiri bir awazni anglidi» — bəzi qədimki kəqürmilərdə: «Mən ular ikkilisi əzlrigə ərxтин kəlgən: — «Bu yaqqa qıq!» degən yukiri bir awazni anglidim» deyilidu.

□ 11:13 «yəttə ming kixi həlak boldi» — grek tilida «yəttə ming nam həlak boldi». ■ 11:14 Wəһ. 8:13; 9:12; 15:1.

■ 11:17 Wəһ. 1:4, 8; 4:18; 16:5.

Əlgənlərnı soraq kılıx,
 Kul-hızmətkarlırınq bolıqan pəyoələmbərlərnı,
 Muxəddəs bəndılərnı,
 Təwən yaki katta bolsun namıngdın
 qorqqanlarnı in'amiqə igə kılıx,
 Yər yüzını həlak kılqanlarnı həlak kılıx waqtı
 kəldi».

¹⁹ Andın Hudanınq ərxtıki ıbadəthanısı eqıldı wə unıng əhdə sanduqi ıbadəthanıda kərüندی; qaqmaqılar, türlük awazlar, güldürməmılar , yər təwrəx wə dəhxətlik məldür boldı.■

12

Ayal, oşul bala wə əjdiha

¹ U qaoıda, ərxte əjayıp bir karamət pəyda boldı — u kuyaxnı yepinqaklıqan, putlırınq astıda ay, bexıda on ikki yultuzluk taj bar bir ayal ıdı.

² U həmilidar bolup, toloqak yəp tuoıux azabıda dad-pəryad kətürdi.□

³ Andın ərxte yənə bir alamət kərüندی — mana, yəttə baxlıq, on münqgüzlük, yəttə bexıda yəttə taj bar bolıqan qong bir kızııl əjdiha turattı.

■ 11:19 Wəh. 15:5. □ 12:2 «U (ayal) həmilidar bolup, toloqak yəp tuoıux azabıda dad-pəryad kətürdi...» — ayal toşruluk üç pikir bar; u yaki (1) jamaətnı; yaki (2) hüwi Məryəm; yaki (3) İsrailni bildürıdu. Bizning unıng İsrailni bildürıdıqanlıqıqə kılqə gumanımız yok. Həzriti Yüsüpning Təwrat, «Yarıtılıx» 37-babta hatiriləngən qüxını kərüng. «Ayal» jamaət boluxı mumkin əməs, qünki «ayal» Məsihni tuoııdu (5-ayət). 12:17nimu kərüng.

⁴ U quyruqi bilən asmandiki yultuzlarning üqtin birini süpürüp, ularni yər yüzigə qerüwətti. Əjidiha tuoqay dəp qaloqan ayal yənggigən haman uning balisini yalmaq yutuwətməqci bolup uning aldida turdi. □

⁵ Ayal bir bala, yəni pütün əllərni tēmür hasisi bilən padiqidək baqidioqan bir oqul tuoqdi. Bala bolsa Hudaning wə Uning təhtining aldioqa otaqqidə elip qikildi. ■

⁶ Ayal qəlgə kaqti; u yərdə uning 1260 kün bekilixi üqün uningə Huda tərpidin hazirlap qoyuloqan bir jay bar idi. ■

⁷ Andin ərxətə jəng boldi. *Bax pərixətə Mikail* wə uning pərixtiliri əjdiha bilən jəng kiləjili turdi; əjdihamu əz pərixtiliri bilən ularəqa etildi. □

⁸ Lekin u üstünlük kazinalmidi, uningə wə pərixtilirigə ərxətə turuxka orun qalmidi. ■

⁹ Xuning bilən zor əjdiha, yəni Iblis wə Xəytan dəp ataloqan, pütün jahanni azduroquqi həliqi kədimiy yilan yər yüzigə taxlandi. Uning pərixtilirimu uning bilən təng taxlandi. ■

¹⁰ Andin mən ərxətə yukiri bir awazning mundak degənlikini anglidim: —

□ **12:4 «U (əjdiha) quyruqi bilən asmandiki yultuzlarning üqtin birini süpürüp, ularni yər yüzigə qerüwətti...»**

— bu wəhiy bizningqə Xəytanning əslidə ərxətə Hudaəqa qarxi kətürgən isyanini kərsitidu. Bundak xərh toqra bolsa, pərixtilərnin üqtin biri isyanəqa qoxulup hazırki jinlar bolup qikqan. ■ **12:5** Zəb. 2:9; Wəh. 2:27. ■ **12:6** Wəh. 11:3.

□ **12:7 «Bax pərixətə Mikail»** — bax pərixətə Mikailning Israil həlkini qooqdaq üqün alahidə məs'uliyiti bar («Dan.» 10:13, 21, 12:1 wə «Yəh.» 9ni kərüng). ■ **12:8** Dan. 2:35. ■ **12:9** Luqa 10:18; Wəh. 20:2.

«Kəldi Hudayimizning nijatliqi, kudriti, padixahliqi wə Uning Məsihining hokuki!

Qünki kerindaxlirimizning üstidin Hudayimizning aldida keqə-kündüz xikayət kilip turoqan xikayət kilocuqi ərxin taxliwetildi;

¹¹ kerindaxlar uning üstidin Qozining keni wə ularning guwahlik səzi bilən oqalib kəldi; Ular həтта ölümni kəzigə ilmay öz jenini əziz kərmidi.

¹² Xuning üqün, xadlininglar, əy ərxlər wə ularda turuwatqalar!

Lekin həlinglaroqa way, əy yər wə dengizlar!

Qünki Iblis üstünglaroqa qüxti;

Waktining az qaloqanliqini bilgəq,

Qəzəp-kəhri bilən kəldi!».■

¹³ Əjdihə əzining yər yüzigə taxlanoqanliqini kərup, oqul balini tuoqan ayalni koqlaxqa baxlidi.

¹⁴ Ayalning yilanning yüzidin daldilinixi, qəldə əzi *üqün hazirlanoqan* makaniqə beripbir məzgil, ikki məzgil wə yerim məzgil beqilsun dəp xu yərgə uqur ketixi üqün, uningə yooqan bir bürkütning ikki qaniti berildi.□ ■

¹⁵ Andin yilan ayalning arqisidin aqzi bilən dəryadək su pürküp, uni səl bilən ekitip yokatmaqci boldi.

¹⁶ Lekin zemin ayalə yadəm kilip, aqzini eqip, əjdihə aqzidin pürküp qikaroqan dəryani yutuwətti.

■ **12:12** Zəb. 96:11; Yəx. 49:13; Wəh. 8:13. □ **12:14** «**bir məzgil, ikki məzgil, wə yerim məzgil**» — 1260 kün, təhminən üq yerim yil. «Dan.» 7:25, 12:7ni, izahətliri wə «Daniyal»diki «koqumqə səz»nimu kəring. ■ **12:14** Wəh. 2:6.

17 Buning bilən əjdihaning ayaloğa kattik oʻzipi kelip, uning qaloʻan nəsli, yəni Hudaning əmrlirigə əməl kilip, Əysaning guwahlikini tutkan pərzəntliri bilən jəng kilolili kətti; u dengiz sahili üstidə turatti.□

13

Dengizdin qikқан diwə

1 Andin, dengizdin on münggüzlük, yəttə baxlik bir diwining qikiwatқанlikini kərdüm. Uning hər bir münggüzidə birdin taj bar idi, hər bir bexida kupurluk namliri yeziklik idi.□ ■

2 Mən kərgən bu diwə yilpizotə ohxaytti, putliri eyikning putliriotə, aotzi bolsa xirning aotzioə ohxaytti. Əjdihə uningotə öz kudriti, təhti wə zor hokukini bərdi.□

□ **12:17 «Əysaning guwahlikini tutkan pərzəntliri»** — yaki Əysa tootruluk guwahlik beridiotanlar, yaki U Əzi bərgən guwahlikni qing tutkanlarni kərsitidu. Bizningotə awwalkisi tootira. □ **13:1 «dengizdin on münggüzlük, yəttə baxlik bir diwining qikiwatқанlikini kərdüm»** — Adəm'atimiz Hudaning obrazida bolotandək (keyin gunah kilotaqқа bu obraz buzulotan, əlwəttə), andin Məsih Əzi Hudaning mukəmməl obrazi, xundakla yər yuzidiki wəkili bolotandək, bu «diwə» 12-babta kərunğən Xəytanning toptootira (yəttə baxlik on münggüzlük) obrazidur. Yənə bir kizik ix xuki, u kərunuxtə Məsihgə ohxax «əlumdin tirilğən» bolidu (3-ayət). Xuning bilən bizdə kilqə guman yokki, bu diwə Xəytanning yər yuzidiki wəkili, yəni Məsihning rəqibi bolotan adəm — dəjjalning əzini kərsitidu. ■ **13:1** Dan. 7:20; Wəh. 17:3. □ **13:2 «munasiwətlilik ayətlər»** — «Dan.» 7:1-8.

³ Diwining baxliridin biri əjəllik yarılanoqandək turatti. Ləkin, bu əjəllik yara sakəyoqanidi. Pütkül dunya diwigə həyranuhəs bolup uningə *əgəxti*.

⁴ Əjdihə diwigə *səltənətlik* həkuk bərgəqkə ular əjdihəqə qokunuxti. Ular yənə diwigimu qokunup: — Diwining təngdixi barmu? Uning bilən kimmu elixalisun? — dedi.■

⁵ Diwigə təkəbburluk wə kupurluk kildioqan eoiz berildi; uningə kirik ikki ay ix kəruxkə həkuk berildi.■

⁶ U Hudaqə kupurluk kılqili — Uning namioqə wə Uning dərgahioqə, xundakla ərxni makan kılqanlarqə kupurluk kılqili aqzini aqti.□

⁷ Uning muqəddəs bəndilərgə qarxi jəng kilip, ularning üstidin oqalib kelixigə yol qoyuldi; hər kəbilə, hər millət, hər hil tilda səzlixidioqan əllərgə həkümranlik kılax həkuki uningə berildi.■

⁸ Yər yuzidikilərninğ həmmisi — aləm apiridə boləqandin buyan boquzlinip boləqan Kozininğ hayatlik dəptirigə nami yezilmioqanlar bolsa, uningə səjdə kılidu.□ ■

■ 13:4 Wəh. 18:18. ■ 13:5 Wəh. 11:2. □ 13:6 «...Uning namioqə wə Uning dərgahioqə... kupurluk kılqili...» — yaki «... Uning namioqə wə Uning turaloqə qedirioqə... kupurluk kılqili...». «Uning dərgahı» yaki ərxniki turaloqəsi yaki yər yuzidiki ibadəthanisini kərsətkən bolsa kerək. ■ 13:7 Dan. 7:21; Wəh. 11:7. □ 13:8 «aləm apiridə boləqandin buyan boquzlinip boləqan Kozininğ hayatlik dəptirigə nami yezilmioqanlar bolsa» — baxqə birhil tərjimisi: «aləm apiridə boləqandin buyan, boquzlanəqan Kozininğ hayatlik dəptirigə nami yezilmioqanlar bolsa,...» ■ 13:8 Mis. 32:33; Fil. 4:3; Wəh. 3:5; 17:8; 20:12; 21:27.

9 Kuliqi barlar, buni anglisun!

10 ««Tutkun bolidu» dəp bekitilgənlər qoqum tutkun bolidu, «kiliqlinidu» dəp bekitilgənlər qoqum kiliqlinip əlidu».

Muqəddəs bəndilirining səwri-takiti wə etikadi mana xu ixlarda məlum bolidu. □ ■

Yərdin qikqan diwə

11 Mən yərdin qikiwatqan yənə bir diwini kərdüm. Uning kəziningkidək kiqik ikki münggüzi bar idi, ləkin awazi əjdihəningkidək qikatti. ■

12 U awwalki diwigə wakalitən uning pütün həkukini yürgüzüp, yər yüzini wə uningda turawatqanlarni əjəllik yarisi sakayoqan awwalki diwigə qokunduridu. ■

13 U zor məjizilik alamətlərnəni kərsitətti, hətta kixilərnəni kəz aldida asmandin yər yüzigə ot yaoqduratti. ■

14 U awwalki diwigə wakalitən kərsitixkə həkuklanduruləqan alamətlər bilən yər yüzidə turawatqanlarni azdurup, ularəqə «kiliq bilən yariləqə, ləkin tirik qələqə» degən awwalki

□ **13:10** ««kiliqlinidu» dəp bekitilgənlər qoqum kiliqlinip əlidu» — baxkə bir kəqürmidə: «Kim kiliqlap əltürsə, kiliqlinip əltürüluxi muqərrər» degən səzlər tepilidu. Bu səz Rəbbimizning «Mat.» 26:52də degən səzligə mas kelidu.

■ **13:10** Yar. 9:6; Mat. 26:52; Wəh. 14:12. ■ **13:11** Wəh.

11:7. ■ **13:12** Wəh. 19:20. ■ **13:13** 2Tes. 2:9; Wəh. 16:14.

diwigə atap bir but-həykəl yasap tikləxni tapilidi.

■
15 Diwining but-həykiligə nəpəs kirgüzüp, uningə uni səzliyələydiqan kilix wə uningə qoqunmioqanlarning həmmisini ɵltürgüzüx kudriti berildi. ■

16 U tɵwən wə katta, bay wə kəmbəqəl, hɵr wə qullarning həmmisini ong qoli yaki pexanisigə taməqə basturuxqə məjburlidi.

17 U yənə bu taməqə, yəni diwining nami yaki uning namidiki rəqəm besiloqanlardin baxqə heqkim bir nərsə setiwalalmaydu yaki satalmaydu, dəp bekitti. ■

18 Mana bu yərdə hekmət bar. Əqil-parasiti barliki kixilər diwining rəkimini hesablap baxsun; qünki bu rəqəm bir adəmning rəkimi bolidu. Uning rəkimi 666dur. □ ■

14

Qutkuzuwelinoqanlarning mədhiyə küyi

1 Andin mən kərdümki, mana, Qoza Zion teqi üstidə turatti. Uning yenida pexanisigə Əz nami

■ 13:14 Qan. 13:2; Mat. 24:24; Wəh. 16:14; 19:20. ■ 13:15

Wəh. 19:20.

■ 13:17 Wəh. 14:11.

□ 13:18 «**bu rəqəm**

bir adəmning rəkimi bolidu» — yaki «bu rəqəm insanning rəkimi bolidu».

«**Əqil-parasiti barliki kixilər diwining rəkimini hesablap baxsun... uning rəkimi 666dur**» —

«diwining rəkimini hesablap» murəkkəp ix əməs. Biz «qoxumqə

söz»imizdə xu kona zamanlardiki hesablap tüzümini jədwəldə

kərsitimiz. Bu bəbdiki baxqə bəzi muhım ixlar toqruluk

«qoxumqə söz»imizdə tohtilimiz. ■ 13:18 Wəh. 17:9.

wə Atisining nami yeziloqan bir yüz qirik tət ming kixi bar idi. □ ■

² Asmandin huddi *xarkirap ekıwatқан* nuroqun sularning awazidək wə kattik güldürmaming awazidək bir awazni anglidim. Mən angliqan awaz yənə qiltarqilar qiltarlarni qaloqan awazoqa ohxaytti; ■

³ heliki kixilər təhtning, tət həyat məhlukning wə aqsakallarning aldidə yengi bir küyni eytixti. Bu küyni *gunahlırining* bədili təlinip bu dunyadin azad qilinoqan kixilərdin bir yüz qirik tət mingdin baxqa heqkim əginəlməytti. ■

⁴ Ular ayallar tərıpıdin gunahəta buloqanmioqan, qünki ular pak adəmlərdur. Koza nəgə barsa, ularmu Uningoqa əgixip xu yərgə barıdu. Ular bədəl bilən insanlar arısidin Hudaoqa wə Koziqoqa həsulning tunji mewısidək bolux üqün setiwelinoqan. □ ■

⁵ Ular əyıbsız bolup, aqızıdin heq yaloqan söz

□ **14:1 «munasiwətlik ayətlər»** — «Zəb.» 48-küy, «Ibr.» 12:18-29. ■ **14:1** Wəh. 7:4; 2Tar. 23:7 ■ **14:2** Wəh. 1:15; 5:8. ■ **14:3** Wəh. 5:9. □ **14:4 «qünki ular pak adəmlərdur»** — «pak adəmlər» bolsa grek tilidə adətə bu söz jinisıy munasiwətne etküzmıgən kixilərne kərsitıdu. Muxu yərdə (1) əməliy xu mənıdə (2) yaki rohiy jəhəttə kəqmə mənıdə (3) yaki ikki mənıdə təng boluxı mumkin. Ayəttin kərünüduki, ular həmmisi oqul balılar. **«ular bədəl bilən insanlar arısidin Hudaqoqa wə Koziqoqa həsulning tunji mewısidək bolux üqün setiwelinoqan»** — «həsulning tunji mewısi»ning əz kımıttı bar, əlwəttə; Təwrat dəwrıdə İsrailar daim «həsulning tunji mewısi» Hudaqoqa (nəzir qilip) ataytti. Bu ixlar toqruluk «kozumqə söz»imıznu kərüng. ■ **14:4** 2Kor. 11:2.

qikmaydu. □ ■

Üq pərixta elip kəlgən həwərlər

⁶ Andin mən asmanın otturisida uqup yürgən baxqa bir pərixtni kərdüm. Uningoqa yər yüzidə turuwatқанlaroqa, yəni hər bir əl, kəbilə, hər hil tilda səzlixidioqanlar, hər millətlərgə elip yətküzüxi üqün mənggülük hux həwər tapxuruldi.

⁷ U yukiri awaz bilən:

— Hudadin kərkunglar, Uni uluqlanglar! Qünki Uning sot kilix saiti yetip kəldi; asmanni, zeminni, dengizni wə su bulaklırini Yaratquqioqa səjdə qilinglar! — dəytti. ■

⁸ Uning kəynidin ikkinqi pərixta kelip mundak dedi: «Qulidi! Katta xəhər Babil qulidi, u öz zina-buzukluqining səwdalik xarabini pütkül əllərgə iqküzgən». □ ■

⁹ Aldinqi ikki pərixtning kəynidin yənə bir pərixta, yəni üqinqi pərixta yukiri awaz bilən mundak dedi: —

□ **14:5 «Ular əyibsiz bolup, aqzidin heq yaloqan səz qikmaydu...»** — muxu yərdə bəzi kona kəqürülmilərdə «qünki ular Hudaning təhti aldida əyibsiz ispatlinidu» degən səzlər qoxulidu. ■ **14:5** Zəf. 3:13; Əf. 5:27. ■ **14:7** Yar. 1:1; Zəb. 33:6; 124:8; 146:6; Ros. 14:15; 17:24. □ **14:8 «u öz zina-buzukluqining səwdalik xarabini pütkül əllərgə iqküzgən»** — «səwdalik» toqruluk; grek tilida «səwdasi» degən səz ikki bislik səz bolup, yənə «qəzəp» degən mənisimu bar; xübhəsizki, muxu yərdə buning ikkinqi mənidə kəlgən; Babilning xarabini iqkənlər Hudaning kattik qəzəpigə uqraydu.

■ **14:8** Yəx. 21:9; Yər. 51:8; Wəh. 16:19; 17:5; 18:2,10,21.

«Kimdikim diwigə wə uning but-həykiligə qokunsa, uning tamojisini pexanisigə yaki qolioğa qobul qilsa,

10 Hudaning kəhrining əbjəx kilinmioğan sap xarabini Uning oşəzi pi bilən toloğan kədəhtə iqidu. U mukəddəs pərixtilərnin wə Kozinin aldida ot wə günggürttə kiynilidu. ■

11 Ularning kiynilixliridin qikқан is-tütəklər əbədil'əbəd purkirap turidu; diwigə wə uning but-həykiligə qokunğanlar yaki uning naminin tamojisini qobul qilğanlarğa keqə-kündüz aramlıq bolmaydu».■

12 Mukəddəs bəndilirinin səwri-takiti wə etikadi mana xu ixlarda məlum bolidu. ■

13 Mən yənə asmanda mundaq bir awazni anglidim: —

«Bu səzni yaz: «Buningdin keyin Rəbdə wapat bolup əlgənlər bəhtliktur!

— Durus, dəydu Roh, — ular hazır öz ixliridin tohtap aram alalaydu. Qünki qilğan əməlliri ularğa əgixip kelidu»».□

Yər yüzidin aloğan ikki orma

14 Mən kərdümki, mana bir parqə aq bulut, bulutning üstidə bexioğa altun taj kiygən, qolida

■ 14:10 Wəh. 16:19; 18:6; 19:20. ■ 14:11 Wəh. 19:3.

■ 14:12 Wəh. 13:10. □ 14:13 «**durus, dəydu Roh**» — «Roh» bolsa Mukəddəs Roh. «**qilğan əməlliri ularğa əgixip kelidu**» — demək, əməllirinin in'ami bexioğa qüxidu.

ətkür bir oroqak tutqan Insan'ooqlioqa ohxaydioqan birsi olturatti. □ ■

¹⁵ Ibadəthanidin baxqa bir pərixta qikip, bulutning üstidə Olturoquqioqa yukiri awaz bilən:

— Oroqikingni sal wə oruxqa baxla! Qünki orma wakti kəldi, yər yüzidiki ziraətlər pixip yetildi, dedi. □ ■

¹⁶ Bulut üstidə Olturoquqi oroqikini yər yüzigə saldi wə yər yüzidiki ziraətlər oruldi.

¹⁷ Ərxta boləqan ibadəthanidin yənə bir pərixta qikti. Uningmu ətkür bir oroqiki bar idi.

¹⁸ Arkidinla, otni baxkuridioqan yənə bir pərixta qurbangahdin qikip, ətkür oroqak tutqan pərixtigə yukiri awaz bilən:

— Ətkür oroqikingni selip, yər yüzidiki üzüm telining sapaklirini yioqiwal, qünki üzümliri pixip yetildi, — dedi. □

¹⁹ Buning bilən pərixta oroqikini yər yüzigə saldi wə yərdiki üzüm telining mewilirini yioqip, Hudaning kəhrining qong xarab kəlqikigə taxlidi.

□ ■

²⁰ Xəhərnin sirtidiki xarab kəlqikidiki üzümlər dəssilip, xərbətliri qan bolup, atning tizginigə

□ **14:14 «Insan'ooqlioqa ohxaydioqan birsi»** — bizningqə, bu zat Məsih boluxi kerək. Qünki «Yo.» 3:11-14də «orma orioquqi»ning Hudaning Əzi ikənliki kərünüdu. ■ **14:14** Əz. 1:26; Dan. 7:13; Wəh. 1:13. □ **14:15 «munasiwətlik ayətlər»** — «Yo.» 3:11-14. ■ **14:15** Yo. 3:13; Mat. 13:39.

□ **14:18 «otni baxkuridioqan yənə bir pərixta»** — bəlkim ərxteki ibadəthanining qurbangahidiki otqa məs'ul boləqan pərixta. «**yər yüzidiki üzüm teli...**» — yaki «yər yüzidiki üzümzar...». □ **14:19 «yərdiki üzüm teli»** — yaki «yərdiki üzümzar». ■ **14:19** Wəh. 19:15.

qıqıdıoğan egizlikdə üç yüz qaqırım yiraklıqqa aqti. □ ■

15

«Yəttə qına» — ahırkı yəttə balayı'apət

¹ Asmanda zor həm karamətlik yənə bir alamətni, yəni ahırkı yəttə balayı'apətni tutup turoğan yəttə pərixtni kərdüm (ahırkı balayı'apət deyilixniki səwəb, Hudaning oqəzipi bular bilən ahirlixidu). ■

² Mən yənə ot arilax əynək dengizidək bir kərünüxnü həm əynək dengizning üstidə turoğan, diwə wə uning but-həykili wə namining rəkimi üstidin oqalib kəlgənlərnü kərdüm. Ularning qollirida Huda bərgən qiltarlar bolup, ■

³ ular Hudaning qul-hizmətkari bolğan Musaning küyini həm Qozining küyini eytixatti: —

«Uluoq wə karamət Sening qiloğanliring,
I Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda,
Yolliring adil wə həktur,
I pütkül əllərnü Padixahı! ■

⁴ I Pərwərdigar, kim Səndin kərkəmaydıoğan,

□ **14:20** «xəhərnü sirtidiki xarab kəlqıkidiki üzümlər dəssilip,...» — «xəhər» muxu yərdə bəlkim Yerusalemni kərsitidu. «**üç yüz qaqırım**» — grek tilida «bir ming altə yüz stadiyon». Bir stadiyon 185 metr, 1600 stadiyon 290 kilometr. «**munasiwətlik ayətlər**» — «Yəx.» 63:1-6, «Wəh.» 13:19.

■ **14:20** Yəx. 63:3. ■ **15:1** Wəh. 11:14. ■ **15:2** Wəh. 4:6; Mik. 7:18. ■ **15:3** Zəb. 111:2; 139:14; 145:17.

Namingni uluqlimaydion bolalisun?
 Qünki birdinbir mukəddəs Özüngdursən;
 Barlik əllər aldingoqa kelidu,
 Sanga səjdə qilidu;
 Qünki həkkaniy qilolanliring axkarə boldi». □ ■

⁵ Bu ixlardin keyin, mən kərdümki, mana ərxniki ibadəthana, yəni həküm-guwahlik qediri eqildi! □ ■

⁶ Yəttə balayi'apətni öz ilkidə tutqan yəttə pərixte pakiz, parkirap turidioqan libas kiygən, kəksigə altun kəmər baqliqan halda ibadəthanidin qikti. ■

⁷ Tət həyat məhlukning biri yəttə pərixtigə əbədil'əbəd yaxaydion Hudaning kəhri bilən toloqan yəttə altun qinini bərdi.

⁸ Ibadəthana Hudaning xan-xəripi wə kudritidin tütün bilən liq toldi. Yəttə pərixting yəttə balayi'apiti ayaqlaxmioquqə, heqkim ibadəthanoqa kirəlmidi. □ ■

□ **15:4 «Qünki həkkaniy qilolanliring axkarə boldi»** — «həkkaniy qilolanliring» yaki «qünki həkkaniy həkümliring axkarə boldi». **«munasiwətlik ayətlər»** — «Yər.» 7:10, «Zəb.» 86:9-10. ■ **15:4** Yər. 10:7. □ **15:5 «həküm-guwahlik qediri»** — Təwrat dəwridə ibadət qediri «əhdə sanduqi» həm uning iqidiki «on pərman»ning makani bololanidi. Bu «on pərman» Hudaning karakteri wə pəzilətlirini kərsitidioqan boloaq, qedir bəzidə «həküm-guwahlik qediri» yaki «əhdə-guwahlik qediri» dəp atalanidi. Ərxniki «mukəddəs qedir» uningə ohxaxla Hudaning təbiiti toqruluk alahidə guwahlik bərsə kerək. ■ **15:5** Wəh. 11:19. ■ **15:6** Wəh. 1:13. □ **15:8 «munasiwətlik ayətlər»** — «Mis.» 40:34-36, «1Pad.» 8:11-12. ■ **15:8** Mis. 40:34; 1Pad. 8:10; Yəx. 6:4.

16

Hudaning kəhri toloqan yəttə qina

¹ Xuningdin keyin, ibadəthanidin kətürülgən yukiri bir awazning yəttə pərixtigə: «Beringlar, Hudaning kəhri toloqan yəttə qinini yər yüzigə təkünglar!» degənlikini anglidim.

² Birinçisi berip qenidikini yər-zeminoqə təkti. Buning bilən diwining tamoşisi besiloqan wə uning but-həykiligə qoqunonlarda birhil yirginqlik həm azabliq qaqə-jaharət pəyda boldi.■

³ Ikkinçisi qinidikini dengizqə təkti; dengiz süyi əlükning qenoqə ohxax qanoqə aylandi wə iqidiki pütün janliqlar əldi.■

⁴ Üçinçisi qinidikini dərya wə bulaklarning sulirioqə təkti; ularning süyimu qanoqə aylandi.

⁵ Andin mən sularning pərixtisining mundak degənlikini anglidim: —

«Muxundak həkümləрни qikirixingda adil boləqansən,
I hazır bar Boləquqi, bar boləqan Mukəddəs Boləquqi!■

⁶ Muxu adəmlər mukəddəs bəndilər wə pəyoqəmbərlərnin qenini tökkənliki wəjidin, Sən ularqə iqkili qan bərdin. Ular xuningqə layiqtur».■

⁷ Andin qurbangahning jawabən: —

«Xundak, i Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda, Həkümliring həq wə adildur»

■ 16:2 Mis. 9:9,10,11; Wəh. 13:14, 16,17. ■ 16:3 Mis. 7:20.

■ 16:5 Wəh. 1:4, 8; 4:8; 11:17. ■ 16:6 Mat. 23:34.

— degənlikini anglidim.■

⁸ Tətiqisi qinidikini kuyaxning üstigə təkti; buning bilən kuyaxka insanlarni ot bilən ertigili kudrət berildi.□

⁹ Xuning bilən insanlar dəhxətlik kizikta ertəldi; birak ular heq towa kilmidi wə bu balayi'apətlərnin Iqisi boləan Hudani uluqlaxning ornioqa Uning namini qarəaxti.■

¹⁰ Bəxiqisi qinidikini diwining təhtigə təkti; diwining padixahlıqini qarəngətuluk basti, kixilər azabtin tillirini qixləxti

¹¹ wə aqrık-azabi wə qaqa-jarahətlirining dəstidin ərxiki Hudani kupurluk kılıp qarəixip, kilmixlirioqa heq towa kılıxmidi.

¹² Altinqisi qinidikini uluq Əfrat dəryasioqa təkti; xu haman künqikixtin kelidioqan padixahlarning yolini hazirlaxka dəryaning süyi kuridi. □

¹³ Andin mən əjdihaning, diwining wə sahta pəyoqəmbərning eozliridin qıqkan paqioqa ohxaydioqan uq napak rohni kərdüm. □

¹⁴ Bular məjizilik alamətlərnı kərsitidioqan jinlarning rohliri bolup, pütkül yər yüzidiki

---

■ 16:7 Wəh. 15:3. □ 16:8 «**buning bilən kuyaxka insanlarni ot bilən ertigili kudrət berildi**» — «ot bilən» — demək, ottək kizikliki bilən. 9-ayətni kərüng. ■ 16:9 Wəh. 16:11,21.

□ 16:12 «**künqikixtin kelidioqan padixahlarning yolini hazirlaxka dəryaning süyi kuridi**» — «künqikixtin kelidioqan padixahlar» — Hərmageddonda boləan jənggə katnixıxka kelidioqan padixahlar (16-ayətni kərüng). «**munasiwətlik ayətlər**» — «Yər.» 10:46, 36:51, «Wəh.» 14:9. □ 16:13 «**sahta pəyoqəmbər**» — kəzining kıyapitidə boləan diwə (13:11-17).

padixahlarni Həmmigə Kadir Hudaning dəhxətlik künidiki jənggə jəm kılıxka ularning yenioqa qikip ketiwatatti ■

15 («mana, Mən oqridək kelimən! Yalingaq mangmaslik, nomusi kərünməsliki üqün, kiyimlirini qing saqlap, səgək turoqanlar bəhtliktur!»).□ ■

16 Əmdi *napak rohlar padixahlarni* ibraniyqə «Harmageddon» deyilidioqan yərgə jəm kildi.□

17 Yəttinqisi qinidikini həwaqqa təkti; ərxniki ibadəthanidin, təhtin yukiri bir awaz kətürölüp: «Ix tamam boldi!» deyildi.■

18 Xuan qakmaqklar qekildi, türlük awazlar wə güldürməmlər anglandi wə dəhxətlik bir yər təwrəx yüz bərđi; insanlar yər yüzidə apiridə bolqandın beri bunqilik dəhxətlik yər təwrəx heq bolup bakmioqanidi. ■

19 Katta xəhər üqkə bəlündi; hərkaysi əllərdiki xəhərlərmu oqulitildi. Xuning bilən katta xəhər Babil Hudaning yadiqqa keqip uning əxəddiy kəhrlik xarabi bilən toloqan kədəh uningqqa

■ 16:14 2Tes. 2:9; Wəh. 13:13; 17:14; 19:19,20; 20:8.

□ 16:15 «mana, Mən oqridək kelimən!» — «oqrining kelixi» bəlkim kütülmigən waqıtta, tuyuksiz kelixini kərsətsə kerək. «mana, Mən oqridək kelimən! Yalingaq mangmaslik, nomusi kərünməsliki üqün, kiyimlirini qing saqlap, səgək turoqanlar bəhtliktur!» — muxu səzlərnı degüqi Məsih Əzi. «munasiwətlik ayətlər» — «Yo.» 3:14, «Hox.» 1:5, 11.

■ 16:15 Mat. 24:43; Luqa 12:39; 1Tes. 5:2; 2Pet. 3:10; Wəh. 3:3,18. □ 16:16 «Əmdi napak rohlar padixahlarni... jəm kildi» — grek tilida «Ular ularni... jəm kildi». «Harmageddon» — «Məgiddo teqi» degən mənıdə. İbraniy tilida toptoqra «Har-Məgiddo» deyilidu. ■ 16:17 Wəh. 21:6. ■ 16:18 Wəh. 4:5; 8:5.

berildi. □ ■

²⁰ Barliq arallar özini qaqurup oqayib boldi, taqlarmu yok boldi;

²¹ Insanlarning üstigə hər bir danisi bir talant eoirlikta kelidioqan mödür asmandin yaqdi. Mödür apiti xundaq dəhxətlik boldiki, adəmlər apətning dəstidin Hudani kupurluk kilip qarəxti. □ ■

17

Qong pahixə ayal «Babil»

¹ Yəttə qinisi bar yəttə pərixtning biri kelip, manga səzləp:

— Bu yərgə kəl, nuroqun sular üstidə olturoqan qong pahixə ayalning tartidioqan jazasini sanga kərsitip koyay.

² Yər yüzidiki padixahlar uning bilən buzukluk ötküzdi, yər yüzidikilər uning buzukluqining xarabidin məst boluxti, — dedi.

³ Xuning bilən u pərixte meni Rohning ilkidiki həlattə bir qəlgə elip bardi. U yərdə yəttə baxlik, on münggüzlük, pütün əzayini kupurluk

---

□ **16:19 «Katta xəhər üqkə bəlündi»** — «Katta xəhər» Babildur (14:8, 18:10 qatarliqlarni kəring). ■ **16:19** Yər. 25:15; Wəh. 14:8,10; 18:5. □ **16:21 «Insanlarning üstigə hər bir danisi bir talant eoirlikta kelidioqan mödür asmandin yaqdi»** — «bir talant» 45 kilo. ■ **16:21** Wəh. 11:19; 16:9,11.

namliri qapliqan bir tok qizil diwining üstidə olturoqan bir ayalni kərdüm. □ ■

4 Ayal səsün wə tok qizil kiyim kiygən bolup, altun, qimmətlik yakut wə mərwayitlar bilən pərdazlanqanidi. Qolida yirginqlik nomussizliklar wə öz buzukluqining nijasətliri bilən toloqan bir altun kədəh bar idi. ■

5 Pexanisigə bir sir — «Katta Babil, pəhixilərnin wə dunyadiki pütkül yirginqlik nomussizliklarning anisi» degən nam pütüklük idi. □ ■

6 Mən ayalning muqəddəs bəndilərnin qeni wə Əysaqa guwahlik bərgüqilərnin qeni bilən məst bolqanliqini kərdüm. Uni kərüp tolimu təjjüp qilip intayin həyran qaldim. □ ■

7 Pərixte manga mundaq dedi: —

«Nemigə həyran qalding? Ayalning wə uni kətürüp turoqan yəttə baxlik, on munggüzlük diwining sirini sanga eytip berəy.

8 Sən kərgən diwə bir zamanlarda bar idi,

□ **17:3 «Xuning bilən u pərixte meni Rohning ilkidiki haləttəbir qəlgə elip bardi»** — muxu jümlidiki «Roh» yaki öz rohini yaki Muqəddəs Rohnimu kərsitixi kerək. ■ **17:3** Wəh. 13:1; 17:8. ■ **17:4** Wəh. 18:16. □ **17:5 «Pexanisigə bir sir — «Katta Babil, pəhixilərnin wə dunyadiki pütkül yirginqlik nomussizliklarning anisi» degən nam pütüklük idi»** — «sir» bolsa Injilda əslidə yoxurun, Huda Öz bəndilrigə axkarə qiloqan bir əjayib həqikətni kərsitidu. ■ **17:5** 2Tes. 2:7.

□ **17:6 «Əysaqa guwahlik bərgüqilər»** — yaki «Əysaning guwahqiliri». Birinqi əsirning ahirki yilliridin tartip «guwahqi» degən səz «Hudaning yolida qurban boluqu» degən mənimimu bildürətti. Səwəbi, nuroqunliqan etiqaqilar guwahlik berix yolida əlümgə məhkum qilinatti. ■ **17:6** Wəh. 18:24.

hazir yok; uzun ötməy tegi yok hangdin qikip, həlakətə qarap mangidu. Yər yüzidə turawatқанlar — dünya apiridə boləandin buyan isimliri həyatlıq dəptirigə pütülmigən kixilər diwini kərüp intayin həyran qalidu. Qünki u bir zamanlarda bar idi, hazir yok, lekin yənə pəyda bolidu. □ ■

⁹ Mana buni qüxinixkə lazim boləan həkmət: — yəttə bax bolsa u ayal olturoqan yəttə taşka, xundaqla yəttə padixahka wəkillik kılıdu. ■

¹⁰ Bularning bəxi yikiloqan, birsi bar, yənə biri tehi kəlmidi. U kəlgəndə pəkət azla wəqit turalaydu.

¹¹ Burun bar boləan, əmdi hazir yok boləan diwining əzi səkkizinqi padixahdur, xundaqla u həm yəttisidin biri bolup həlakətə qarap mangidu. □

¹² Sən kərgən on münggüz on padixahdur. Ularning padixahlıqliri tehi yok, əmdi ularəa diwə bilən billə bir saətlik padixahlıq həqəki

---

□ **17:8** «Sən kərgən diwə bir zamanlarda bar idi, hazir yok; uzun ötməy tegi yok hangdin qikip, həlakətə qarap mangidu... u bir zamanlarda bar idi, hazir yok, lekin yənə pəyda bolidu» — bu sirlik ayət, xundaqla bu bəxtə bəxarət kılinoqan baxka ixlar üstidə «qoxumqə söz»imizdə tohtilimiz. ■ **17:8** Mis. 32:32; Fil. 4:3; Wəh. 13:8. ■ **17:9** Wəh. 13:1,18. □ **17:11** «burun bar boləan, əmdi hazir yok boləan diwining əzi səkkizinqi padixahdur, xundaqla u həm yəttisidin biri bolup həlakətə qarap mangidu» — biz bu sirlik ayət üstidə «qoxumqə söz»imizdə tohtilimiz, əlwəttə.

berilidu. □ ■

¹³ Bu padixahlar bir oy, bir niyəttə bolup öz qudriti wə hokuklirini diwigə berixidu.

¹⁴ Diwə wə padixahlar birlixip Qozioqa qarxi jəng kilidu. Qoza ularning üstidin oqalib kelidu, qünki U rəblərnin Rəbbi, padixahlarning Padixahidur. Uning bilən birgə turoqanlar bolsa qakiriloqan, tallanoqan wə Uningoqa sadik bolqanlardur». ■

¹⁵ Pərixətə manga yənə:

— Pahixə ayal üstidə olturoqan, sən kərgən sular bolsa millətlər, əzara toplaxqan nuroqun kixilər, əllər wə hər hil tillarda səzlixidioqan kixilərdur.

□ ■

¹⁶ Sən kərgən on münggüz wə diwə bu pahixə ayaldin nəprətlinidu, uni talan-taraj kilip yalin-gaqlap koyidu, uning gəxini yəp, əzini otta keydüridu. ■

¹⁷ Qünki Huda Əz səz-kalamliri əməlgə axkuqə, axu *on padixahning* kəngligə Əz iradisini ijra kilip, bir qararda tohtixip padixahlik hokukini diwigə berix niyitini saldi.

¹⁸ Sən kərgən ayal yər yuzidiki padixahlar üstidin həkümranlik kilidioqan katta xəhərdur,

---

□ **17:12 «Sən kərgən on münggüz on padixahdur. Ular
padixahlikliri tehi yok, əmdi ularoqa diwə bilən billə
bir saətlük padixahlik hokuki berilidu»** — «Dan.» 2:39-43,
7:23-26ni kəring. ■ **17:12** Dan. 7:20; Wəh. 13:1. ■ **17:14**
1Tim. 6:15; Wəh. 16:14; 19:16. □ **17:15 «əzara toplaxqan
nuroqun kixilər...»** — muxu ibarə bolsa bəlkim ahirkı za-
manlarda (1) nuroqun kixilər igə-qakısiz sərsan yüridioqanlikı;
yaki (2) nuroqun kixilər əz dəliti iqidə bir-birigə uyuxup siyasiy
məqsəttə guruhlxaxqanlikini kərsitixi mumkin. ■ **17:15** Yəx.
8:7. ■ **17:16** Wəh. 18:8.

— dedi. □ ■

18

Babilning gumran boluxi

¹ U ixlardin keyin mən qong hokukluk yənə bir pərixting asmandin qüxüwatkanlığını kərdüm. Yər yüzi uning julalilikidin yorup kətti.

² Pərixətə yukiri awaz bilən mundaq warkiridi:

—
«Olulidi! Katta xəhər Babil olulidi!
Əmdi u jinlarning makani, hər bir napak rohlarning solaxhanisi,
Hər bir məkruh və yirginqlik quxlarning solax-qanggisi boldi! □ ■

³ Qünki barlıq əllər uning zina-buzukluğunun səwdalığı xarabidin iquxti;
Yər yüzidiki barlıq padixahlar uning bilən buzukluk ötküzüxti,
Yər yüzidiki sodigərlər uning əyx-ixritining əlwəqiligidin beyixti». ■

□ **17:18** «... yər yüzidiki padixahlar üstidin hokümranlıq kılıdioğan katta xəhər..» — «katta xəhər» — oqurmənlərnin esidə boluxi kerəkki, u Babilni kərsitidu (1-ayət). ■ **17:18** Wəh. 16:19. □ **18:2** «Hər bir məkruh və yirginqlik quxlarning solax-qanggisi boldi..» — bəzi kədimki kəqürmilərdə bu sözlərdin keyin: «wə hər bir haram və yirginqlik haywanning solax-uwisi boldi» — değan sözlər koşulidu. «munasiwətlik ayətlər» — «Yəx.» 13:19-22, 14:22-23, 21:9, «Yər.» 50:34-40, 51:36-37. ■ **18:2** Yəx. 13:21; 21:9; 34:11,14; Yər. 50:39; 51:8; Wəh. 14:8. ■ **18:3** Wəh. 14:8; 17:2.

⁴ Asmandin yənə bir awazni anglidim: —
«I Mening həlkim, uning gunahlırioğa xerik bol-
masliqinglar üqün,
Həm uning bexioğa qüxidioğan balayi'apətlərgə
uqrımasliqinglar üqün, uning iqidin qıkinglar!

□ ■
⁵ Qünki uning gunahliri pələkkə yətküdək
dəwilinip kətkən,
Huda uning həkkanıyətsizliklerini esigə aldi. □ ■

⁶ U baxkilaroğa yandurşinidək uning kılöşinini
özigə yandurunglar;

Uning kilmixlırioğa muwapıq ikki həssə koxlap
kayturunglar;

U *baxkilaroğa* əbjəx kılıp bərgən kədəhtə un-
ingoğa ikki həssə koyuq əbjəx kilinglar. ■

⁷ U özini qanqilik uluqlıoğan bolsa,
Qanqilik əyx-ixrəttə yaxıoğan bolsa,
Uningoğa xunqilik kiynilix wə dərd beringlar;
U kenglidə: «Mən tul əməs, bəlki təhtə olturoğan
hanixməni;

Mən dərd-ələmni əsla kərməymən» degini
tüpəylidin, □ ■

⁸ Bu wəjidin bir kün iqidila uningoğa qüxidioğan
balayi'apətlər,

Yəni ölüm, dərd-ələm wə aqarqilik kelidu,

U ot bilən köydürülidu;

Qünki uni soraq kılöşuqi Pərwərdigar Huda

□ **18:4 «munasiwətlik ayətlər»** — «Yəx.» 52:11, «Yər.» 50:8,
51:6-8, 45 katarliklar. ■ **18:4** Yar. 19:12; Yəx. 48:20; 52:11; Yər.
51:6,45; 2Kor. 6:17. □ **18:5 «munasiwətlik ayət»** — «Zəb.»

36:5. ■ **18:5** Wəh. 16:19. ■ **18:6** Wəh. 14:10. □ **18:7**
«munasiwətlik ayət» — «Yəx.» 47:8. ■ **18:7** Yəx. 47:8.

qudrətliktur!».[■]

⁹ Uning bilən buzukluk qiloqan wə uning bilən əyx-ixrəttə yaxioqan yər yuzidiki padixahlar uni ertigən otning is-tütəklirini kərgəndə, uning həlioqa qarap yioqa-zar kətürüxidu. [■]

¹⁰ Ular uning tartiwatқан azabidin qorkup, yirakta turup dəyduki:

— «Way isit, way isit, i katta xəhər!

Ah Babil, küqlük xəhər!

Qünki bir saət iqidila jazaying bexingəqa qüxti!»[■]

¹¹ Yər yuzidiki sodigərlərmu uning üstidə yioqa-zar kilixidü. Qünki əmdi ularning kemidiki yük-mallirini,

¹² yəni altun-kümüx, kimmətlik yaqutlar, ünqə-mərwayit, nəpis libas rəht, səsün rəht, yipək, tok kızil rənglik gəzmal, hərhil huxbuy turunj yaoqaqlar, pil qixi buyumliri, əng esil yaoqaq, tuq, tēmür wə mərmərlərdin ixləngən hilmuhil buyumlar, □

¹³ xuningdək qowzaqdarqin, tetitkular, huxbuy, murmækki, məstiki, xarab, zəytun meyi, aq un, buqday, kala, qoy, at, hərwa wə insanlarning tənliiri wə janliiri degən mallirini setiwalidioqan

[■] 18:8 2Tes. 2:8; Wəh. 17:16. [■] 18:9 Wəh. 17:2; 18:3,18.

[■] 18:10 Yəx. 21:9; Yər. 51:1; Wəh. 14:8. □ 18:12 «tok kızil rənglik gəzmal» — yaki «tok kızil boyaq».

kixi yoqtur. □ ■

14 (*I Babil*, jening məstanə bolqan esil mewilər səndin kətti, Barlıq həxəmətlik wə həywətlik mal-dunyaliring səndin yokaldi.

Ular bularni əmdi hərgiz tapalmaydu!) □

15 Bu mallarni setip beyioqan sodigərlər bolsa xəhərning tartiwatqan azabidin qorqup, yiraqta turup uning üstidə yioqa-zar qilixip deyixiduki:

16 «Way isit, way isit, i katta xəhər!

Nəpis libas rəhtlərgə, səsün wə toq kızil rənglik gəzməlləröqə orilip,

Altun, qimmətlik yaqutlar wə ünqə-mərwayitlar bilən bezəlgənsən! ■

17 Bir saət iqidila xunqə katta baylıqlar wəyran boldi!»

Barlıq kemə hojayinliri, kemidiki barlıq yoluqlar, kemiqlər wə dengizöqə tayinip jan bəkidioqanlarning həmmisi yiraqta turup,

18 Uni örtigən otning is-tütəklirini kərüp:

□ **18:13 «insanlarning tənli ri wə janliri degən malliri»** — «insanlarning tənli ri wə janliri» degən ibarə bəlkim kullarning həlitini yaki bu baylarning mal-mülkining kəp kixilərnin g janlirinin g bədiligə kəlgənlikini kərsitiximu mumkin. Kulluq adəmlərnin g tənli rinin g həlak qilipla qal may, bəlk i ul arnin g jan-həyatinin g hər kəndə q əh miyitidin məhrum qilidu, əlwəttə.

■ **18:13** Əz. 27:13. □ **18:14 «jening məstanə bolqan esil mewilər səndin kətti»** — «esil (pixqan) mewilər» muxu yərdə bəlkim kəqmə mən idə bolup, hərhil esil nərsilərn i bildüridu.

■ **18:16** Wəh. 17:4.

— Bu katta xəhərgə qaysi xəhər təng keləlisun?

— dəp pəryad kətürüxti. ■

¹⁹ Ular baxlırioğa topa qeqip, pəryad kətürüxüp, yioğa-zar qilixip:

— Way isit, way isit, u katta xəhər!

U arkilik, uning dəlitidin, dengizda kemisi barlar beyioqanidi!

Bir saət iqidila wəyran boldi bu xəhər! — deyxidu.

²⁰ — «Uning bexioğa kəlgənlərdin xadlininglar, Əy ərx, əy muqəddəs bəndilər, rosullar wə pəyoqəmbərlər!

Qünki Huda silərning dəwayinglardiki həkümni uning üstidin qikarəan!». ■

²¹ Andin, küqlük bir pərixətə tügmən texioğa ohxax yoqan bir taxni kətürüp, dengizə taxlap mundak dedi: —

«Mana xundak xiddət bilən,
Katta xəhər Babil oqulitilidu,
U kaytidin kərünməydu! □ ■

²² Qiltarqilarning, sazqilarning,
Nəyqilər wə sunayqilarning awazi seningdə
kaytidin hərgiz anglanmaydu,
Hərhil hünərnəni kilidioqan hünərwən seningdə
kaytidin hərgiz tepilmaydu,
Tügməningmu awazi seningdə kaytidin hərgiz
anglanmaydu, □ ■

■ **18:18** Yəx. 34:10; Wəh. 13:4; 18:9. ■ **18:20** Wəh. 19:2.

□ **18:21** «munasiwətlik ayətlər» — «Mis.» 5:15, «Yər.» 51:63-64. ■ **18:21** Yər. 51:64. □ **18:22** «munasiwətlik ayətlər» — «Yəx.» 24:8-9, «Yər.» 7:34, 16:9-10, 25:10, «Əz.»

26:13. ■ **18:22** Yər. 25:10; Əz. 26:13.

23 Hətta qıraoƣning yoruƣi seningdə ƣaytidin hərəgiz yorumaydu,
 Toy boluwatƣan yigit-ƣizning awazi seningdə ƣaytidin hərəgiz anglanmaydu;
 Qünki sening sodigərliring yər yüzidiki ərbablar bolup ƣıƣti,
 Barlıƣ əllər sening sehİR-əpsunliringoƣa al-dandi;■
 24 Pəyoƣəmbərlərninƣ, muƣəddəs bəndilərninƣ *təkülgən ƣanliri*,
 Xundaqła yər yüzidə barlıƣ ƣirəƣin boləanlarınƣ ƣanlirimu uningda tepildi».■

19

Ərxteki həmdusanalar

1 Bu ixlardin keyin, ərxətə zor bir top adəmlərninƣ warkiraxliridək bir awazni anglidim. Ular: —

— Həmdusana! Nijat, xan-xərəp wə ƣudrət Hudayimizə mənsoptur!□

2 Qünki Uning həkümliri hək wə adildur;
 U yər yüzini öz buzukluƣi bilən buzoƣan ƣong pahixining üstidin həküm ƣıƣirip,
 Öz ƣul-hizmətƣarlırninƣ ƣenininƣ intıƣamini uningdin aldi,

■ 18:23 Yər. 7:34; 16:9; 25:10. ■ 18:24 Wəh. 17:6.

□ 19:1 «**Həmdusana**» — grek til wə ibraniy tilida «Hal-leluyah!» degən söz bilən ipadilinidu. Mənisi ««Yah»ƣa mədhıyə boləy!» . Oƣurmənlərninƣ esidə barki, «Yah» «Yahwəh» (Pərwərdigar)ning ƣıƣartıloƣan xəklidur.

— deyixətti. □ ■

³ Ular ikkinqi kətim: — «Həmdusana!» deyixti. Uningdin qıkkən is-tütəklər əbədil'əbədgiqə purkiraydu! □ ■

⁴ Yigirmə tət aksakal wə tət həyat məhluk yərgə yikilip: — «Amin! Həmdusana!» dəp, təhttə olturoqan Hudaqə səjdə kilixti.

Qozining toy ziyapiti

⁵ Andin təhttin kətürülgən bir awaz mundak dedi: —

«Əy uning barlıq kul-hizmətkarliri,
Uningdin qorqıdiqən kattılar bolsun, təwənlər
bolsun,
Həmminglar Hudayimizni mədhıyilənglar!»

⁶ Andin zor bir top adəmlərnıng awaziqə, nuroqun sularnıng xarkirixiqə, kattik güldürməmlərnıng güldürlıxigə ohxax bir awaznıng mundak degənlikini anglıdim: —

«Həmdusana! Həmmigə Qadir Pərwərdigar Hudayimiz səltənət kildi! ■

⁷ Xadlinayli, tətənə kilayli wə uni mədhıyiləp uluqlayli!

□ **19:2 «Əz kul-hizmətkarlirining kəning intıqamini uningdin aldi»** — grek tilida «Əz kul-hizmətkarlirining kəning intıqamini uning kolidin aldi». **«munasiwətlik ayətlər»** — «Zəb.» 19:9, «Qan.» 32:43. ■ **19:2** Qan. 32:43; Wəh. 15:3; 16:7; 18:20. □ **19:3 «munasiwətlik ayətlər»** — «Yəx.» 34:10. ■ **19:3** Yəx. 34:10; Wəh. 14:11; 18:18. ■ **19:6** Wəh. 11:17.

Qünki Qozining toy-mərikə küni yetip kəldi,
Kiz özini təyyar kildi!»■

⁸ Kizə qə kiyix üqün pakiz, parkirap turidioqan nəpis libas berildi (nəpis libas bolsa muqəddəs bəndilərnin həkkaniy əməlliridur).

⁹ Andin, *pərixətə* manga:

— Munu sözlərnə hatiriliwal: —

«Qozining toy ziyapitigə qakiriloqanlar bəhtliktur!» — dedi.

U manga yənə: — Bular Hudaning həkikiy sözliridur, — dedi.□ ■

¹⁰ Mən uningə qə səjdə kılqili ayioqə yikildim.
Lekin u:

— Hərgiz undə qılma! Mənmə Hudaning sən wə Əysə qə guwahlik bərgüqi kərindaxliring bilən ohxax qul-hizmətkarmən. Hudə qə ibadət kıl! Qünki wəhiy-bexarətnin roq-mahiyiti bolsa Əysə həkqidə guwahlik berixtur, — dedi.□ ■

■ 19:7 Mat. 22:2; Luqa 14:16. □ 19:9 «Andin, *pərixətə manga...dedi*» — grek tilida «Andin, u manga...dedi» deyilidu. Səzligüqi qoqum *pərixətə* bolidu; 10-ayətni kərüng.

■ 19:9 Wəh. 21:5. □ 19:10 «*Əysə qə guwahlik bərgüqi kərindaxliring...*» — grek tilida «Əysənin guwahlikini tutqanə kərindaxliring...». «*wəhiy-bexarətnin roq-mahiyiti bolsa Əysə həkqidə guwahlik berixtur*» — bu, intayin muqim bir prinsiptur. Demək, pütkül Təwrat-Injildiki wəhiy-bexarətlər wə Hudaning gəhi wəqitlarda ulardin bəxqə jəmətlərdə yürüzgən wəhiy-bexarətlərnin meqizi wə jəwqiri bolsa «Əysə həkqidə guwahlik (berix)»tur. Məlum bir «wəhiy-bexarət»tə xundəq əmil yəki nətiqə bolmisa, uning həkikiy bir «wəhiy-bexarət» ikənlikidin gumanlinixə qə toqra kelidu. ■ 19:10 Ros. 10:26; 14:14; Wəh. 22:9.

Ak atqa Mingüqi

11 Andin kərdümki, asman eqildi wə mana, bir ak at turatti; üstigə mingüqining bolsa nami «Sadıq» wə «Həkikiy» bolup, U həkkaniylik bilən həküm qikiridu wə jəng kılıdu. ■

12 Uning kəzliri ot yalkunioğa ohxaytti, bexida nuroşun taji bolup, tenidə Əzidin baxқа һeqkim bilməydiğan bir nam pütüklük idi. ■

13 U uqisioğa qanoğa miləngən bir ton kiygənidi, Uning nami «Hudaning Kalami» dəp atilidu. ■

14 Uning kəynidin əgixip keliwatқан әrtiki qoxunlar bolsa, ak atlaroğa mingən, ap'ak, pak nəpis kanap libas bilən kiydürülgənidi. ■

15 Uning aqzidin ötkür bir kiliq qikip turatti; U buning bilən barliq əllərni uridu; U ularni təmür kaltək bilən padiqidək baqıdu; U Həmmigə Qadir Hudaning dəhxətlik qəzipining «xarab kəlqiki»ning qəyliyüqisidur. □ ■

16 Uning toni wə yotisi üstigə «Padixahlarning Padixahi wə rəblərnin Rəbbi» degən nam yezilənanidi. ■

17 Andin mən kuyaxning iqidə turənan bir pərixtni kərdüm. U asmanın otturisida uquwatқан barliq kuxlaroğa yukiri awaz bilən: —Kelinglar, Hudaning katta ziyapitigə yiqilinglar! ■

18 Padixahlarning, sərdarlarning wə palwanlarning, atlarning wə ularoğa

■ 19:11 Wəh. 6:2. ■ 19:12 Wəh. 1:14. ■ 19:13 Yəx. 63:1; Yh. 1:1. ■ 19:14 Mat. 28:3; Wəh. 4:4; 7:9. □ 19:15 «munasiwətlik ayətlər» — «Yəx.» 63-bab. ■ 19:15 Zəb. 2:9; Yəx. 63:3; Wəh. 2:16,27; 14:19,20; 19:21. ■ 19:16 1Tim. 6:15; Wəh. 17:14. ■ 19:17 Yər. 12:9; Əz. 39:17.

mingənlərnin, xundakla barlıq ət igilirinin, qulların həm hərlərnin, kattılarnın həm təwənlərnin gəxlirini yənglar! — dedi.□

¹⁹ Xuning bilən mən diwə, yər yüzidiki padixahlar wə uların qoxunlirinin atqa Mingüqi həm Uning qoxuni bilən jəng qilix üqün toplanoqanlıqini kərdüm.

²⁰ Əmdi diwə wə uningə wə wakalitən məjizilik alamətlərnə kərsətkən sahta pəyqəmbərnin hər ikkisi tutuwelindi (sahta pəyqəmbər xu alamətlər bilən diwənin taməsisini qəbul qiloqan həmdə uning but-həykiligə qəqunəqlərnə azdurup yürgənidi). Ular ikkisi günggürt yəniwatqan ot kəligə tirik taxlandı. ■

²¹ Qələqini bolsa atqa Mingüqinin əqzidin qıqqan qiliq bilən qirildi. Barlıq pütün uqar-qənatlar bularnın gəxi bilən yər toyundi.

20

Məsihnin yər yüzidiki ming yillik səltəni

¹ Uningdin keyin, qolida tegi yəq hangninq əqquqi wə yoqan zənjir tutqan bir pərixtinin əsmədin quxəwatqanlıqini kərdüm. ■

² Pərixtə əjdihəni, yəni Iblis yəki Xəytan deyilidəqan həliki kədimiy yilənni tutup, ming yillik zənjirləp qoydi. ■

□ **19:18** «palwanlarnın..» — yəki «qudrətliklərnin...».

■ **19:20** Qan. 13:2; Dan. 7:11; Mat. 24:24; Wəh. 13:12,13,15,16; 16:14; 20:10. ■ **20:1** Wəh. 1:18. ■ **20:2** 2Pet. 2:4; Wəh. 12:9.

³ Uning ming yil toxquqə əllərni azdurmasliqi üqün, uni tegi yok hangoqa taxlap hangning aozini etip peqətliwətti. Bu waqitlardin keyin, u waqtingə koyup berilixi mukərrər.■

⁴ Andin mən təhtlərni wə ularda olturoqanlarni kərdüm. Ularoqa həküm kilix hokuki berilganidi. Mən yənə, Əysaoqa bərgən guwahliqi wəjidin wə Hudaning səz-kalami wəjidin kallisi elinoqanlarning janlirini kərdüm. Ular diwigə wə uning but-həykiligə qokunmioqan, uning tamoqisi pexanisigə wə qolioqa urulmioqanlar idi. Ular tirilip, Məsih bilən birliktə ming yil həküm sürdi □ ■

⁵ (əlgənləarning kaləlanliri ming yil toxmioquqə tirilməydu). Bu dəslepki tirilix idi.

⁶ Dəslepki tirilixtin nesiwə boləqanlar bəhtlik wə mukəddəstur; ikkinqi əlümning bularni ilkiqə elix hokuki yoktur. Ular Hudaning wə Məsihning kahinliri bolidu wə Uning bilən birliktə ming yil həküm süridu.■

Xəytanning ahirki məqlubiyiti

⁷ Ming yil toxqanda, Xəytan zindandin boxitilip,

⁸ yər yüzining tət bulungidiki əllərni, yəni Gog wə Magogni azdurux wə ularni jəng kilixka bir yərgə toplaxka qikidu. Toplanəqanlarning sani

---

■ 20:3 Wəh. 16:14,16; 20:8. □ 20:4 «munasiwətlik ayətlər» — «Zəb.» 149:4-9, «1Kor.» 6:2-3. ■ 20:4 Wəh. 6:9,11; 13:12,15,16. ■ 20:6 Yəx. 61:6; 1Pet. 2:9; Wəh. 1:6; 5:10.

dengiz sahilidiki kumdək sanaksiz bolidu. □ ■

⁹ Ular yər yuzidiki kəng tüzlänglikkə qikip, muqəddəs bəndilərnin bargahini, yəni Huda səyidiqan xəhərnə muhasirigə alidu. Ləkin asmandin ot yeqip, ularni yutuwetidu. □

¹⁰ Ularni azduroqan Iblis bolsa diwə bilən sahta pəyoqəmbər keyüwatқан ot wə günggürt kəligə taxlinip, u yərdə keqə-kündüz əbədil'əbədgiqə kijnilidu. ■

Qong aq təht — ahirki həküm

¹¹ Uningdin keyin, qong bir aq təht wə uningda Olturoquqini kərdüm. Asman bilən zemin Uning yuzidin əzini qaqurup, ular turoqan jay hərgiz tepilmaydu.

¹² Mən yənə katta bolsun, yaki təwən bolsun, əlgənlərnin həmmisining təhtning aldida

---

□ **20:8 «... yər yuzining tət bulungidiki əllərnə, yəni Gog wə Magogni azdurux wə ularni jəng kəlixkə bir yərgə toplaxkə qikidu»** — «Gog wə Magog» toqruluq: Gog bəlkim «Magog»ning bexi boluxi mumkin («Əz.» 38:2-3ni kəring). Xubhisizki, uyqur tilidiki «yəjüj-məjüj» degən isim ibraniy tilidiki bu isimlərdin qikқанidi; ləkin «Gog wə Magog» yalmawuzdək birhil məhluk əməs, bəlkə türlük əllərnə kərsitidu. «Əz.» 38:1-39:29də, Hudaning «Gog wə Magog» bilən boləqan uruxi bəxarət kəlinəqan. Biraq bizningqə u urux «dəxətlik azab-oqubət» bilən baqlıq bolidu; ming yilning ahirida bolidəqan, muxu ayətlərdə ayan kəlinəqan «ahirki urux» uningqə ohxaydiqan boluxi mumkin bolsimu, u əməs. ■ **20:8** Əz. 38:2; 39:1; Wəh. 16:14. □ **20:9 «Ular yər yuzidiki kəng tüzlänglikkə qikip...»** — yaki «ular zemin (demək Qanaan, Pələstin)diki kəng tüzlänglikkə qikip...» yaki «ular pütün yər yuzini kezip...». ■ **20:10** Dan. 7:11; Wəh. 14:10; 19:20.

turoqanlikini kərdüm. Kitablar eqildi; andin yənə bir kitab — «Həyatlıq dəptiri» dəp ataloqan kitab eqildi. Ölgənlərgə kitablarda hatiriləngini boyiqə öz əməliyyitigə qarap həküm qilindi. ■

¹³ Dengiz əzidə əlgənlərnə tapxurup bərdi, əlüm wə təhtisaramu əzlidiridiki əlgənlərnə tapxurup berixti. Hərkimning üstigə öz əməliyyitigə qarap həküm qilindi.

¹⁴ Andin əlüm wə təhtisara ot kəligə taxlandi. Mana ikkinqi əlüm — ot kəlidur.

¹⁵ Kimning ismining «Həyatlıq dəptiri»də yezilmioqanliqi baykalsa, ot kəligə taxlandi.

21

Yengi asman, yengi zemin

¹ Andin, yengi asman wə yengi zeminni kərdüm; qünki burunqi asman wə zemin ətüp kətkənidi, dengizmu məwjut bolmidi. ■

² Muxəddəs xəhərning, yəni Hudadin qıkkən, huddi öz yigitigə toy pərdazlirini kilip hazirlanoqan kizdək yengi Yerusalemning ərxтин qüxüwatқанliқni kərdüm. ■

³ Ərxтин yukiri kətürülgən bir awazning mundak degənlikini anglidim: «Mana, Hudaning makani insanlarning arisididur; U ular bilən billə makanlixip turidu, ular Uning həlqi bolidu.

■ **20:12** Mis. 32:32; Zəb. 62:12; 69:28; Yər. 17:10; 32:19; Mat. 16:27; Rim. 2:6; 14:12; 2Kor. 5:10; Gal. 6:5; Fil. 4:3; Wəh. 2:23; 3:5. ■ **21:1** Yəx. 65:17; 66:22; 2Pet. 3:13. ■ **21:2** Wəh. 3:12; 21:10.

Huda Əzimu ular bilən billə turup, ularning Hudasi bolidu. □ ■

⁴ U ularning közliridiki hər tamqə yaxni sürtidu; əmdi ölüm əsla bolmaydu, nə matəm, nə yioqazar, nə qayoqu-ələm bolmaydu, qünki burunki ixlar ətüp kətti». □ ■

⁵ Təhtə Olturoquqi:

— Mana, həmmi yengi qilimən! — dedi. U munga yənə:

Bularni hatiriliwal! Qünki bu sözlər həqiqiy wə ixənqliktur, — dedi. ■

⁶ U yənə munga mundaq dedi: —

«Ix tamam boldi! Mən «Alfa» wə «Omega»durmən, Mukəddimə wə Hatimə Əzümdurmən. Ussiqaqan hərkingə həyatlik süyining bulikidin həksiz berimən. □ ■

⁷ Qələibə qiloquqi hərkim bularqa mirashorluq qilidu; Mən uning Hudasi bolimən, umu Mening oqlum bolidu. ■

⁸ Ləkin qorkunqaklar, etikadsizlar, yirginqliklər, qatillar, buzukluq qiloquqilar, sehırgərlər, butpərəslər wə barlik yaloqanqilarqa bolsa, ularning qismiti ot bilən günggürt yenip turuwatqan kəldur — bu bolsa ikkinqi ölumdur». ■

□ **21:3 «Əxtin yukiri kətürəlgən bir awaz»** — bəzi kona kəqürülmilərdə: «təhtin yukiri kətürəlgən bir awaz» deyilidu.

■ **«munasiwətlik ayətlər»** — «Yəx.» 7:14, «Yər.» 24:7, 31:33, «Zək.» 8:8. ■ **21:3** Əz. 43:7. □ **21:4 «munasiwətlik ayət»** — «Yəx.» 25:8. ■ **21:4** Yəx. 25:8; Wəh. 7:17. ■ **21:5** Yəx. 43:19; 2Kor. 5:17; Wəh. 4:2; 19:9; 20:11. □ **21:6 «Mən «Alfa» wə «Omega»durmən»** — grek tilida «Alfa» birinqi hərp, «Omega» ahırki hərp tur — demək, Huda bax wə ahırdur. ■ **21:6** Yəx. 41:4; 44:6; 55:1; Wəh. 1:8; 16:17; 22:13. ■ **21:7** Zək. 8:8; İbr. 8:10. ■ **21:8** Wəh. 20:14,15; 22:15.

Yengi Yerusalem

⁹ Ahirki yəttə balayi'apət bilən toloqan yəttə qinini tutqan yəttə pərixtidin biri kelip, manga sözləp:

— Kəl! Sanga Qozining jorisi bolidioqan kizni kərsitip qoyay, — dedi.■

¹⁰ Andin u meni Rohning ilkidə bolqan halda yooqan wə egiz bir taoqqa elip qoydi. U yərdin manga Hudadin qikqan mukəddəs xəhər Yerusalemning ərxтин qüxüwatqanlığını kərsətti. □ ■

¹¹ Uningda Hudaning xan-xəripi bar idi, uning julasi intayin kimmətlik gəhərning, yexil yaquttək yaltiriqan hrustalning julasiqə ohxaytti.

¹² Uning qong həm egiz sepili bar idi; sepilning on ikki dərwasisi bolup, dərwasilarda on ikki pərixtə turatti. Hərbir dərwasining üstigə Israillarning on ikki kəbilisidin birining ismi yeziloqanidi.

¹³ Məxrək təripidə üq dərwasə, ximal təripidə üq dərwasə, jənub təripidə üq dərwasə wə məqrıp təripidə üq dərwasə bar idi.

¹⁴ Xəhərning sepilining on ikki ul texi bolup, ularning üstigə on ikki isim, yəni Qozining rosulining isimliri pütüklüktür. □ ■

¹⁵ Manga səz kılqan pərixtining qolida xəhərni, uning dərwasiliri wə uning sepilini əlqəydiqan

---

■ 21:9 Wəh. 15:6, 7. □ 21:10 «**Andin u meni Rohning ilkidə bolqan halda yooqan wə egiz bir taoqqa elip qoydi**» — «Roh» muxu yərdə Hudaning Mukəddəs Rohini kərsitidu. ■ 21:10 İbr. 12:22; Wəh. 1:10; 21:2. □ 21:14 «**munasiwətlik ayətlər**» — «Əz.» 48:31-34. ■ 21:14 Əf. 2:20.

altun qomux əlqigüq hasa bar idi. ■

¹⁶ Xəhər tət qasa bolup, uzunluğu bilən kəngliki ohxax idi. Pərixətə xəhərni hasa bilən əlqidi — on ikki ming stadiyon kəldi (uzunluğu, kəngliki wə egizliki təngdur). □

¹⁷ U sepilnimu əlqidi. Sepilning *kəlinliki* insanlarning əlqəm birliki boyiqə, yəni xu pərixəting əlqimi boyiqə bir yüz kırık tət jəynək kəldi. □

¹⁸ Sepilning quruluhi bolsa yexil yaquttin, xəhər əynəktək süzük sap altundin bina kəlinənanidi.

¹⁹ Xəhər sepilining ulliri hərhil kimmətlik yaqutlar bilən bezəlgənidi. Birinçi ul tax yexil yaqut, ikkinçisi kək yaqut, üçinçisi həkik, tətinqisi zumrət,

²⁰ bəxinçisi kızıl həkik, altinqisi kızıl qaxtax, yəttinqisi serik kwarts, səkkizinçisi sus yexil yaqut, tokkuzinçisi topaz, oninqisi yexil kwarts, on birinçisi səsün yaqut wə on ikkinçisi piroza idi. □

²¹ On ikki dər wəza on ikki mərwayit idi, demək dər wəzilarning hər biri birdin mərwayittin yasələnanidi. Xəhərning oqol yoli əynəktək

---

■ **21:15** Əz. 40:3; Zək. 1:18. □ **21:16** «on ikki ming stadiyon» — bir stadiyon 185 metr bolup, bu 2200 kilometrdu. □ **21:17** «**sepilning kəlinliki insanlarning əlqəm birliki boyiqə, yəni xu pərixəting əlqimi boyiqə bir yüz kırık tət jəynək kəldi**» — «jəynək» bolsa (yaxı «gəz») jəynəktin qolining uqiəiqə bolənan arilik, yəni yerim metr; demək, sepilning kəlinliki 65 metr qə idi. □ **21:20** «**kızıl həkik**» — yaxı «sardoniks». «**kızıl qaxtax**» — yaxı «sardius», yaxı «parkıraq kızıl qaxtexi». «**serik kwarts**» — yaxı «hrizolit», «peridot». «**sus yexil yaqut**» — yaxı «beril». «**topaz**» — «topaz» bolsa serik rənglik bir yaqut. «**yexil kwarts**» — yaxı «hrizopras». «**piroza**» — yaxı «ametist».

süzük sap altundin idi.

²² Xəhərdə heçkandak ibadəthana kərmidim, çünki Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda wə Qoza uning ibadəthanisidur.

²³ Xəhərning yorutuluxi üçün quyaxka yaki ayoqa mohtaj əməs, çünki Hudaning xan-xəripi uni yorutkanıdi, uning qiriqi bolsa Qozidur. ■

²⁴ Əllər xəhərdiki yoruklukta yürüdü; yər yüzidiki padixahlar xanuxəwkitini uning iqiğə elip kelidu. □ ■

²⁵ Uning dərweziliri kündüzdə hərgiz takalmaydu (əməliyəttə u yərdə keqə zadi bolmaydu). ■

²⁶ Hərqaysi əllərning xanuxəwkiti wə hərmət-izziti uning iqiğə elip kelinidu. □

²⁷ Hərqandak haram nərsə wə hərqandak yirginqlik ixlarni kıləuqi yaki yaloqanqilik kıləuqi uningə kirəlməydu; pəkət nami Qozining həyatlik dəptiridə yeziloqanlarla kirələydu. ■

22

¹ Andin *pərixətə* manga hrustaldək parkirək həyatlik süyi ekıwatқан dəryani kərsətti. Dərya Hudaning wə Qozining təhtidin qıkkən bolup,

■ 21:23 Yəx. 60:19; Zək. 14:7. □ 21:24 «munasiwətlik ayətlər» — «Yəx.» 60:19-20, «Zək.» 8:22. ■ 21:24 Yəx. 60:3.

■ 21:25 Yəx. 60:11; Wəh. 22:5. □ 21:26 «munasiwətlik ayətlər» — «Yəx.» 60:5-7, «Həg.» 2:7. ■ 21:27 Mis. 32:32; Zəb. 69:28; Fil. 4:3; Wəh. 3:5; 20:12.

□ ■

² xəhərning oʻl yolini otturisida ekiwatkanidi. Dəryaning bu tərpidə wə u tərpidimu on ikki hil mewə beridioʻan, hər ayda mewiləydiʻan həyatlik dərihi bar idi; dərəhning yopurmakliri əllərnig xipasi üçün idi. □ ■

³ Lənət degən əmdi bolmaydu; Hudaning wə Kozining təhti xəhərning iqidə bolup, Uning kul-hizmətkarliri Uning hizmət-ibaditidə bolidu.

⁴ Ular Uning jamalini kəridu; Uning nami ularning pexanilirigə pütüklük bolidu. ■

⁵ U yərdə əsla keqə bolmaydu, nə qiraʻol nuriʻa, nə kuyax nuriʻa mohtaj bolmaydu. Qünki Pərwərdigar Huda ularning üstidə yoridu, ular əbədil'əbədgiqə həküm süridu. ■

Ahirki agah-guwah

⁶ Pərixətə manga:

— Bu sözlər həkikiy wə ixənqliktur; pəyoʻəmbərlərnig rohlirining Rəb Hudasi yəkin kəlgüsidə yüz berixi muqərrər bolʻan ixlarni Öz kul-hizmətkarliriʻa kərsitix üçün,

---

□ **22:1 «munasiwətlik ayətlər»** — «Zəb.» 36:38, 46:4, «Əz.» 47:1-9, «Zək.» 14:8. ■ **22:1** Əz. 47:1; Zək. 14:8. □ **22:2 «on ikki hil mewə beridioʻan, hər ayda mewiləydiʻan həyatlik dərihi»** — yaki «on ikki kətim mewigə kiridioʻan, hər ayda mewiləydiʻan həyatlik dərihi». ■ **22:2** Wəh. 2:7. ■ **22:4** Wəh. 3:12. ■ **22:5** Yəx. 60:19; Zək. 14:7; Wəh. 21:23.

pərixteisini əwətti, — dedi. □ ■

⁷ («Mana, pat yekında kelimən! Bu kitabtiki bexarətning səzlrini tutquqi kixi bəhtliktur!») □ ■

⁸ Bularni angliouqi wə kərgüqi mən Yuħannamən. Bu ixlarni angliöinimda wə kərginimdə, bularni manga kərsətkən pərixtigə səjdə kilöqili ayioqi aldioqa yikildim.

⁹ Lekin u manga:

— Hərgiz undaq kilma! Mənmu Hudaning sən wə kərindaxliring boləqan pəyoqəmbərlər bilən ohxax kul-hizmətkarimən. Hudaöqila ibadət kil! — dedi. ■

¹⁰ U manga yənə:

— Bu kitabtiki bexarətning səzlrini peqətlimə; qünki bularning waqti yekin kəldi. □ ■

¹¹ Kəbiħlik kilöuqi kixi kəbiħlikni kiliwərsun; pəskəx kixi bolsa pəskəxliktə

□ **22:6 «yekin kəlgüsüdə yüz berixi mukərrər boləqan ixlar»** — yaki «tuyuksiz yüz berixi mukərrər boləqan ixlar». **«bu səzlər həqiqiy wə ixənqliktur»** — bu səzlər 19:9 wə 21:5dimu tepilidu, xu yərdə aldinqi ixlarni (21:1-5) təstikləx üqün eytiləqan. Əmma muxu yərdə, xübhəsizki, pütkül kitabning məzmunini yaki həttə yaki pütkül Injilning məzmunini yaki pütkül Təwrat-Injilning məzmunini kərsitiximu mumkin. **«pəyoqəmbərlərnin roħlirininin Rəb Hudasi»** — muxu yərdə Rəb Əysani kərsətsə kerək (1:1ni kəring). ■ **22:6** Wəh. 1:1; 19:9; 21:5. □ **22:7 «Mana, pat yekında kelimən! Bu kitabtiki bexarətning səzlrini tutquqi kixi bəhtliktur!»** — bu səzlər Rəb Əysaning, əlwəttə. ■ **22:7** Wəh. 1:3. ■ **22:9** Ros. 10:26; 14:14; Wəh. 19:10. □ **22:10 «Bu kitabtiki bexarətning səzlrini peqətlimə»** — mənisi bəlkim, oqurmənlərgə oquq bolsun, məhpiy bolmisun. ■ **22:10** Dan. 8:26; 12:4; Wəh. 1:3.

turiwərsun; həkəkaniy kixi bolsa həkəkaniylikini yürgüziwərsun; pak-mukəddəs kixi bolsa pak-mukəddəslikdə turiwərsun, — dedi.

Əysa Məsih biwasitə Yuhannaşa sözləydu

¹² «Mana, pat yekında kelimən! Hərkinning əməliyyitigə qarap beridiqinimni Əzüm bilən billə elip kelimən. □ ■

¹³ Mən «Alfa» wə «Omega», Biringi wə Ahirki, Mukəddimə wə Hatimə Əzümdurmən». □ ■

¹⁴ Həyatlik dərihining mewisidin nesip bolux wə dərweziliridin xəhərgə kirixkə muyəssər bolux üqün tonlirini yuqanlar bəhtlikdur!

¹⁵ Xəhərning sirtidikilər — itlar, sehırgərlər, buzukluk kılouqılar, katillar, butpərəslər, yaloqanqilikka huxtar bolqanlar wə əməl kılouqılardur. ■

¹⁶ «Mənki Əysa jamaətlərnı dəp silərgə bu ixlarning guwahlikini yətküzüx üqün pərixətəmni əwəttim. Dawutning Yiltizi həm Nəsli, Parlak Tang Yultuzidurmən!» ■

¹⁷ Roh wə toyi bolidioqan kız: «Kəl!» dəydu.

□ **22:12 «munasiwətlik ayətlər»** — «Yəx.» 40:10, 62:11.

■ **22:12** Zəb. 62:12; Yər. 17:10; 32:19; Mat. 16:27; Rim. 2:6; 14:12; 1Kor. 3:8; 2Kor. 5:10; Gal. 6:5; Wəh. 2:23. □ **22:13 «Mən «Alfa» wə «Omega»...**

— grek tilida «alfa» biringi hərp, «omega» ahirki hərptur. Demək, Əysa Məsih bax wə ahirdur. ■ **22:13** Yəx. 41:4; 44:6; 48:12; Wəh. 1:8; 21:6. ■ **22:15** 1Kor. 6:10; Əf. 5:5; Kol. 3:5, 6. ■ **22:16** Yəx. 11:10; Rim. 15:12; 2Pet. 1:19; Wəh. 1:1; 5:5.

Anglioquqi: «Kəl!» desun.
Ussioquqi hərkim kəlsun, halioqan hərkim
hayatlik süyidin həksiz iqsun. □ ■

Hatimə

¹⁸ Mənki bu kitabtiki bexarətning səzlidirini anglioqanlaroqa guwahlik berip agahlandurimənki: kimdikim bu səzlərgə birnemini koxsa, Huda uningə bu kitabta yeziloqan balayi'apətlərnəni koxidu. □

¹⁹ Kimdikim bu bexarətlik kitabning səzlidiridin birər səzni elip taxlisa, Hudamu uningdin bu kitabta yeziloqan hayatlik dərihidin wə mukəddəs xəhərdin bolidioqan nesiwisini elip taxlaydu. ■

²⁰ — Mana, bularoqa agah-guwah Bərgüqi bolsa mundak dəydu:

— «Xundak, pat yekinda kelimən!»

— «Amin! Kəl, ya Rəb Əysa!»

□ **22:17 «Roh wə toyi bolidioqan kiz: «Kəl!» dəydu»**
— «Roh» — Mukəddəs Rohtur. «Toy bolidioqan kiz» dəgənlik jamaətni kərsitidu. 19-bab 7-, 8-ayətlərgə qaralsun.

■ **22:17** Yəx. 55:1; Yh. 7:37. □ **22:18 «Mənki bu kitabtiki bexarətning səzlidirini anglioqanlaroqa guwahlik berip agahlandurimənki»** — «Mənki» degən səz bəzi alimlar, 18-19-ayəttiki səzlərnəni rosul Yuħannaningki dəp qaraydu. Birak Yuħanna əzini biwasitə kərsətmigəqkə (1:9ni kəring), xundakla 20-ayəttə Rəb Əzi enik kərsitilgəqkə biz səzlərnəni Rəbningki, degən pikirgə mayilmiz. ■ **22:19** Qan. 4:2; 12:32; Pənd. 30:6; Wəh. 13:8; 17:8.

21 Rəb Əysa Məsihning mehir-xəpkiti barlik
mukəddəs bəndilər bilən billə boləy, amin!

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5